II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA (UE) 2016/2395 A COMISIEI

din 5 august 2016

privind ajutorul de stat SA.32619 [2012/C (ex 2011/N)] notificat de Regatul Spaniei pentru compensarea anumitor costuri necesare pentru eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital

[notificată cu numărul C(2016) 4886]

(Numai textul în limba spaniolă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2),

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să-și prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate mai sus ([1]) și luând în considerare observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) La 5 iulie 2011, autoritățile spaniole au notificat Comisiei două măsuri de ajutor de stat. Măsura I prevedea subvenții pentru locatarii unor clădiri colective care, pentru a menține accesul la canalele în regim de recepție liberă ([2]) transmise până la acel moment pe banda de frecvențe 790-862 MHz („800 MHz"), erau nevoiți să-și modernizeze infrastructura existentă de televiziune digitală terestră („Digital Terrestrial Television – DTT") sau să își aleagă o altă platformă. Măsura II avea ca obiectiv compensarea radiodifuzorilor publici și privați pentru costurile suplimentare legate de obligația acestora de a difuza în mod simultan pe două benzi de frecvență în timpul procesului de eliberare a benzii de frecvență a dividendului digital ([3]) („simulcast").

(2) După un schimb de scrisori cu autoritățile spaniole cu privire la măsurile notificate, la 25 aprilie 2012, Comisia a adoptat o decizie ([4]) de a nu ridica obiecții cu privire la măsura I și de a iniția procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („tratatul") cu privire la măsura II, atât pentru radiodifuzorii publici, cât și pentru cele private. Decizia Comisiei de inițiere a procedurii (denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii") a fost publicată la 19 iulie 2012 în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ([5]). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsura în cauză.

([1]) Decizia 2012/C-213/03 a Comisiei din 25 aprilie 2012 (JO C 213, 19.7.2012, p. 41).
([2]) Recepția liberă (*free-to-air* – FTA) se referă la servicii de televiziune și radio transmise sub formă liberă (necriptată), ceea ce permite oricărei persoane care deține un echipament adecvat de recepție să recepționeze semnalul și vizioneze sau să asculte conținutul fără a avea nevoie de abonament, alte costuri suportate pe parcurs sau o taxă unică (de exemplu, canale cu plată). În mod tradițional, transmite prin semnale radio terestre și este recepționată cu ajutorul unei antene.
([3]) Corespunde benzii de 800 MHz.
([4]) C(2012) 2533 final.
([5]) A se vedea nota de subsol 1.

(3) Autoritățile spaniole și-au prezentat observațiile privind decizia de inițiere a procedurii prin scrisorile din 29 iunie 2012, 12 decembrie 2012 și 6 iunie 2013. S-au organizat, de asemenea, două teleconferințe cu autoritățile spaniole: cea dintâi la 24 iunie 2013 și cea de a doua, la 3 iunie 2014. În plus, acestea au participat la trei reuniuni: în iunie 2014, în decembrie 2014 și în martie 2015.

(4) Comisia a primit observații, de asemenea, de la Abertis Telecom ([6]) („Abertis") prin scrisoarea din 7 august 2012, de la Sociedad Gestora de Televisión NET TV („NET TV") prin scrisoarea din 14 august 2012, de la Broadcast Networks Europe („BNE") prin scrisoarea din 17 august 2012, de la European Broadcasting Union („EBU") prin scrisorile din 20 august 2012 și 21 iunie 2013, și, în cele din urmă, de la SES Astra („Astra") prin scrisorile din 19 august 2012 și 30 octombrie 2012. Pe parcursul procedurii de investigare, au avut loc o serie de teleconferințe și reuniuni: între Comisie și EBU în iunie și decembrie 2013 și în iunie și decembrie 2014, precum și între Comisie și Astra în iunie, iulie și decembrie 2013 și în aprilie și noiembrie 2014. La 12 decembrie 2012, autoritățile spaniole au prezentat comentarii cu privire la observațiile formulate de Astra.

(5) La 3 septembrie 2014, autoritățile spaniole au retras notificarea privind compensația pentru costurile generate de difuzarea simultană, suportate de radiodifuzorii publici (nu și de radiodifuzorii privați). Acestea au informat Comisia că Decretul regal 677/2014 privind acordarea de subvenții directe radiodifuzorii publici urmărește acoperirea compensației menționate pe baza conceptului de servicii de interes economic general („SGEI"). Decretul a fost publicat în Monitorul Oficial al Spaniei ([7]) la 6 august 2014 ([8]).

(6) Autoritățile spaniole nu au transmis niciun fel de modificări suplimentare la notificarea privind măsura II.

(7) Având în vedere faptul că partea din măsura II care se referea la radiodifuzorii publici a fost retrasă de autoritățile spaniole în septembrie 2014, procedura oficială de investigare privind partea respectivă din măsura II a rămas fără obiect. Prin urmare, Comisia a decis să închidă procedura oficială de investigare cu privire la partea respectivă din măsura II. Prezenta decizie se referă exclusiv la compensația notificată în favoarea radiodifuzorilor privați pentru a acoperi costurile difuzării simultane („măsura").

2. **DESCRIEREA MĂSURII**

2.1. **Context**

(8) Exploatarea beneficiilor dividendului digital prin utilizarea suportului radio de bandă largă pentru a asigura acoperirea tuturor zonelor, inclusiv regiunile îndepărtate și rurale, reprezintă un obiectiv important al Agendei digitale pentru Europa ([9]) și, prin urmare, o parte din Strategia Europa 2020 ([10]). Pentru a-și construi rețelele pe suport radio, operatorii de telefonie mobilă au nevoie de frecvențe radio limitate pentru a transmite semnalele. În cazul în care în statele membre aceste frecvențe sunt ocupate de rețelele terestre de televiziune, radiodifuzorii care utilizează rețelele terestre trebuie să fie transferate către o altă platformă de transmisie (bandă largă, cablu sau satelit) sau către o altă frecvență (neutilizată) din spectrul de frecvențe disponibile adecvate acestui scop. În 2009, Comisia a recomandat statelor membre să se asigure că toate serviciile de difuzare a programelor de televiziune terestră renunță la utilizarea tehnologiei de transmitere analogică și să sprijine eforturile de reglementare care urmăresc să pună valoroasa bandă de frecvență de 800 MHz la dispoziția serviciilor de comunicații electronice. Acest proces se numește eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital ([11]) și se referă numai la serviciile de difuzare a programelor de televiziune terestră.

(9) Eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital generează costuri de tranziție pentru radiodifuzorii care utilizează mijloacele terestre, inclusiv costuri pentru difuzarea simultană a semnalului pe vechile și noile benzi de frecvență ([12]).

([6]) Abertis Telecom S.A., în prezent Cellnex Telecom S.A.

([7]) *Boletín Oficial del Estado*.

([8]) Decretul regal 677/2014 din 1 august prin care se reglementează concesionarea directă a subvențiilor către prestatarii serviciului public de comunicare audiovizuală de televiziune la nivel statal și autonom, destinate să compenseze costurile suportate ca urmare a emisiei simultane și tranzitorii a canalelor sale de televiziune în timpul procesului de eliberare a benzii de frecvență 790-862 MHz.

([9]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. COM (2010) 245 final/2.

([10]) Europa 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. COM(2010) 2020.

([11]) Recomandarea 2009/848/CE a Comisiei din 28 octombrie 2009 privind facilitarea eliberării dividendului digital în Uniunea Europeană (JO L 308, 24.11.2009, p. 24). Modalitățile practice de punere în aplicare a acestui proces sunt de competența statelor membre. Rolul Comisiei este de a se asigura că procesul se derulează fără probleme și în conformitate cu legislația UE privind ajutoarele de stat, în special cu principiul neutralității tehnologice.

([12]) Mai multe state membre au acordat ajutoare de stat în contextul digitalizării transmisiei („trecerea la tehnologia digitală"). În special, ajutoarele au fost acordate pentru a sprijini familiile dezavantajate din punct de vedere social pentru achiziționarea de noi decodoare. În situațiile în care principiul neutralității tehnologice, principiul necesității și cel al proporționalității au fost respectate, astfel de măsuri puteau fi aprobate.

2.2. **Politica europeană privind eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital**

(10) În ultimii ani, sectorul radiodifuziunii a suferit schimbări majore ca urmare a introducerii tehnologiilor digitale. În comparație cu televiziunea analogică, transmiterea digitală a programelor de televiziune oferă o mai bună utilizare a spectrului de frecvențe limitat, permițând un număr mai mare de canale TV. Comunicarea din 2003 a Comisiei privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la radiodifuziunea digitală ([13]) a subliniat beneficiile trecerii la radiodifuziunea digitală și a inițiat dezbaterea privind orientările de politică la nivelul UE privind aspecte precum numărul de frecvențe care urmează să fie eliberate și utilizarea acestora în viitor.

(11) Trecerea de la radiodifuziunea analogică la cea digitală a avut drept rezultat eliberarea unei părți a spectrului de frecvențe radio („RF") care, până atunci, a fost utilizat pentru transmiterea programelor de televiziune. Acest lucru a fost posibil datorită eficienței sporite a tehnologiei digitale în comparație cu cea analogică. Partea din spectru eliberată în urma acestei îmbunătățiri a fost denumită „dividend digital".

(12) Prin intermediul acordurilor internaționale – precum cele încheiate la Conferința regională pentru radiocomunicații (CRR-06) a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT) din iunie 2006 și la Conferința mondială pentru radiocomunicații (CMR-07) a UIT din noiembrie 2007 – s-a stabilit coatribuirea benzii de 800 MHz serviciilor mobile, pe lângă serviciile fixe și cele de radiodifuziune ([14]). Cu toate acestea, având în vedere alocarea anterioară a acestor frecvențe serviciilor de radiodifuziune în planificarea inițială a trecerii de la tehnologia analogică la cea digitală, unele state membre, cum ar fi Spania, nu au luat în considerare posibilitatea reutilizării spectrului de 800 MHz, care a fost eliberat, pentru alte servicii decât radiodifuziunea terestră.

(13) Spre sfârșitul anului 2007, în contextul creșterii mondiale a cererii în materie de spectru de frecvențe radio și al tehnologiilor mai eficiente, Comisia a analizat posibilitățile și potențialul enorm pe care dividendul digital le-ar putea oferi, atât din punct de vedere comercial, cât și din perspectiva inovării și a creșterii economice, în cazul în care acesta ar fi utilizat pentru a furniza servicii avansate de comunicații electronice. Comisia a concluzionat că, pentru a profita pe deplin de beneficiile dividendului digital, ar fi necesar ca statele membre să atribuie simultan spectrul de frecvențe relevant serviciilor de comunicații electronice în cel mai scurt timp posibil ([15]).

(14) Comunicarea din 2009 a Comisiei, intitulată „Dividendul digital, sursă de beneficii sociale și creștere economică" ([16]) a recomandat ca statele membre să nu mai folosească banda de 800 MHz pentru servicii de radiodifuziune de mare putere și să pună în aplicare integral decizia de armonizare tehnică în Uniune până la o anumită dată stabilită la nivelul UE.

(15) În cele din urmă, Decizia nr. 243/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([17]) de instituire a unui program multianual pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio a impus ca toate statele membre să atribuie banda de 800 MHz comunicațiilor electronice până la 1 ianuarie 2013 ([18]). Decizia permitea Comisiei să acorde derogări specifice până la 31 decembrie 2015 pentru situații excepționale la nivel local sau național sau pentru probleme legate de coordonarea transfrontalieră a frecvențelor ([19]).

([13]) Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la radiodifuziunea digitală (de la trecerea către digital la abandonarea analogicului). COM (2003) 541 final.

([14]) Coatribuirea către serviciile mobile, pe lângă serviciile de radiodifuziune și serviciile fixe, trebuia să se realizeze începând din 2015 sau chiar înainte de 2015, sub rezerva coordonării tehnice cu alte țări, acolo unde acest lucru este necesar.

([15]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic si Social European si Comitetul Regiunilor – Să beneficiem pe deplin de dividendul digital în Europa: o abordare comună a utilizării spectrului de frecvențe eliberat prin trecerea la tehnologia digitală COM(2007) 700 final.

([16]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Dividendul digital, sursă de beneficii sociale și creștere economică. COM(2009) 586 final.

([17]) Decizia nr. 243/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2012 de instituire a unui program multianual pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio (JO L 81, 21.3.2012, p. 7).

([18]) Decizia 2010/267/UE a Comisiei din 6 mai 2010 privind condițiile tehnice armonizate de utilizare a benzii de frecvențe 790-862 MHz pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în Uniunea Europeană (JO L 117, 11.5.2010, p. 95).

([19]) Acordarea unor derogări specifice este prevăzută la articolul 6 alineatul (4) din decizie. La notificarea măsurii, Spania a invocat această dispoziție și a susținut că, în cazul respectiv, derogarea specială se aplică din cauza dificultăților întâmpinate la eliberarea spectrului de frecvențe: mai precis, existența unui număr de peste 1 300 de canale de televiziune planificate (la nivel național, regional și local), orografia complexă a Spaniei, care face dificilă planificarea spectrului, necesitatea coordonării la nivel internațional cu țările învecinate din Europa și nordul Africii etc. Conform declarației ministrului industriei, energiei și turismului din 13 martie 2012, Spania avea în vedere eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital cu un an înaintea datei prevăzute în notificare, și anume până la sfârșitul anului 2013. În realitate, banda de frecvențe a dividendului digital a fost eliberată în Spania abia la 31 martie 2015.

2.3. **Evoluția dividendului digital în Spania**

(16) Spania a finalizat procesul de tranziție către televiziunea digitală terestră la 3 aprilie 2010, dată la care a încetat difuzarea analogică. Având în vedere faptul că temeiul juridic pentru trecerea de la televiziunea terestră analogică la cea digitală – Planul tehnic național pentru televiziunea digitală terestră (denumit în continuare „Planul tehnic național") ([20]) – datează din 2005, la data respectivă nu s-a prevăzut utilizarea spectrului de frecvențe (alocat de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor pentru televiziunea terestră) în alt scop. Acest fapt a avut două consecințe:

— întregul spectru de frecvențe eliberat după abandonarea tehnologiei analogice a fost rezervat în 2005 exclusiv pentru serviciile de televiziune terestră, în vederea creșterii numărului de canale disponibile;

— în același an, guvernul spaniol a decis să utilizeze banda pentru lansarea primelor emițătoare de televiziune digitală terestră, cu scopul de a facilita introducerea noilor tehnologii digitale terestre, fără să solicite eliberarea prealabilă a spectrului.

(17) În scopul Planului tehnic național și al măsurilor de reglementare ulterioare, teritoriul Spaniei a fost împărțit în trei zonei:

(a) Zona I – acoperă 96 % din populația Spaniei, fiind zona în care radiodifuzorii sunt cei care au suportat costurile trecerii de la analog la digital. În ceea ce privește această zonă, trecerea de la analog la digital a fost obligatorie ca urmare a obligației de acoperire extinsă prevăzute în licențele radiodifuzorilor și niciun ajutor de stat au fost furnizat în schimb. Investițiile în digitalizarea rețelei au fost lăsate la latitudinea radiodifuzorilor și/sau a operatorilor de platforme.

(b) Zona II – acoperă aproximativ 2,5 % din populația Spaniei, în regiuni mai puțin urbanizate și îndepărtate, unde radiodifuzorii nu au avut niciun interes comercial să-și furnizeze serviciile îmbunătățite. Întrucât radiodifuzorii s-au împotrivit să participe financiar la modernizarea centrelor de transmisie necesare pentru difuzarea semnalelor lor, statul a finanțat extinderea acoperirii ([21]).

(c) Zona III – acoperă partea rămasă din populația spaniolă și reprezintă o zonă în care, din cauza topografiei, nu este posibilă furnizarea de servicii de televiziune prin intermediul platformei terestre, aceasta realizându-se prin satelit.

(18) Trecerea la tehnologia digitală a impus, de asemenea, unele costuri telespectatorilor. Gospodăriile individuale situate în zonele I și II au trebuit să cumpere dispozitive de decodare pentru a-și adapta televizoarele la televiziunea digitală terestră. Locuitorii din clădirile colective au fost nevoiți să plătească suplimentar pentru a-și adapta infrastructura de recepție la semnalul digital. La rândul lor, locuitorii din zona III au trebuit să achiziționeze echipament pentru recepția prin satelit, acesta fiind, în unele cazuri, finanțat parțial sau integral de autoritățile regionale și locale ([22]).

(19) În noiembrie 2007, la mai mult de doi ani după aprobarea Planului tehnic național, UIT a hotărât să coatribuie banda de 800 MHz serviciilor de comunicații electronice în mod co-primar. La acea dată, acoperirea cu servicii de televiziune digitală terestră prin banda de 800 MHz atinsese deja în Spania un procent de 80 %-90 % din populație.

(20) În consecință, Spania a hotărât în mai 2009 că va aloca banda de 800 MHz pentru comunicațiile electronice. Decizia se sprijinea pe reglementările prevăzute în Legea privind economia durabilă ([23]). Legea prevede că banda de frecvență de 800 MHz este folosită în principal pentru furnizarea de servicii avansate de comunicații electronice, în conformitate cu utilizările armonizate stabilite de comun acord la nivelul UE ([24]). La articolul 51 din Legea privind economia durabilă se prevede dreptul radiodifuzorilor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, la compensații financiare pentru toate costurile legate de realocarea utilizării spectrului, necesară pentru eliberarea benzii de frecvențe de 800 MHz, în special costurile legate de difuzarea simultană ([25]). Această dispoziție din dreptul național constituie, prin urmare, temeiul juridic al măsurii.

([20]) Decretul regal 944/2005 din 29 iulie prin care se aprobă Planul tehnic național privind televiziunea digitală terestră.

([21]) Măsurile puse în aplicare de către autoritățile spaniole pentru a extinde acoperirea cu servicii de televiziune digitală terestră a zonei II au fost analizate în două decizii ale Comisiei: Decizia Comisiei din 19 iunie 2013 privind ajutorul de stat pus în aplicare de Regatul Spaniei pentru utilizarea televiziunii digitale terestre în regiunile îndepărtate și mai puțin urbanizate (cu excepția comunității autonome Castilia La Mancha) (SA.28599) și Decizia Comisiei din 1 octombrie 2014 privind ajutorul de stat acordat de autoritățile din Castilla-La Mancha pentru instalarea televiziunii digitale terestre în zonele îndepărtate și mai puțin urbanizate din Castilla-La Mancha (SA.27408).

([22]) A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 8 februarie 2012 în cazul „Captación de television digital en Cantabria".

([23]) Legea 2/2011 din 4 martie privind economia durabilă.

([24]) A se vedea notele de subsol 17 și 18.

([25]) Articolul 51 din Legea privind economia durabilă dispune: „Costurile legate de realocarea utilizării spectrului, necesară pentru eliberarea benzii de frecvențe de 790-862 MHz, sunt suportate de către administrație…".

(21) Având în vedere faptul că banda de 800 MHz era utilizată de radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre la data la care aceasta a fost alocată serviciilor de comunicații electronice ([26]), a fost necesar să se transfere radiodifuzorii în cauză de la canalele utilizate la acel moment către alte canale din banda de 694-790 MHz (denumită în continuare „banda de 700 MHz"). Acest proces a fost prevăzut în Decretul regal 365/2010 ([27]), care a reglementat atribuirea multiplexurilor pentru televiziunea digitală terestră după abandonarea tehnologiei analogice.

(22) Decretul regal 365/2010 prevede furnizarea a cinci multiplexuri ([28]), destinate să le înlocuiască pe cele utilizate în cadrul benzii de 800 MHz. Această migrare a ridicat următoarele dificultăți:

— asigurarea unei perioade de tranziție, în cursul căreia semnale TV digitale au trebuit să fie transmise simultan în benzile de 800 MHz și de 700 MHz, întrucât migrarea imediată către noile multiplexuri nu a fost posibilă;

— noile multiplexuri corespund unor canale de frecvențe radio care nu au fost utilizate anterior pentru difuzarea programelor de televiziune digitală terestră. Din această cauză, în majoritatea imobilelor cu mai multe locuințe, infrastructura de recepție a semnalului TV a trebuit să fie adaptată la noua situație.

(23) În conformitate cu Decretul regal 365/2010, canalele de radiodifuziune urmau să fie transferate către alte frecvențe sub 790 MHz până la sfârșitul anului 2014. De asemenea, s-a impus radiodifuzorilor obligația de a difuza simultan pe ambele benzi de frecvențe până la atribuirea definitivă a multiplexurilor din banda de frecvențe de 700 MHz.

(24) În 2011, Spania a hotărât să scoată la licitație banda de 800 MHz pentru operatorii de telecomunicații ([29]). Operatorii de telecomunicații cărora li s-au atribuit noile frecvențe au plătit pentru acestea până în iunie 2012 și s-au angajat la o acoperire (prin intermediul oricărei tehnologii sau pe o altă bandă de frecvențe) care permite accesul la viteze de cel puțin 30 Mbps pentru cel puțin 90 % din unitățile de populație cu mai puțin de 5 000 de locuitori până în anul 2020.

(25) Autoritățile spaniole au estimat că măsura va dura între 6 și 24 de luni, în funcție de teritoriul din zona I, însă aceasta se va finaliza cel mai târziu la 31 decembrie 2014 ([30]). Bugetul total pentru măsura în cauză a fost estimat la 100-200 de milioane EUR ([31]). Compensațiile nu trebuiau să depășească 100 % din costurile suportate de radiodifuzorii ca urmare a obligației de difuzare simultană.

2.4. **Descrierea pieței**

(26) Măsura se referă la sectorul radiodifuziunii, în cadrul căruia există două mari grupuri de actori, fiecare dintre acestea fiind activ la un nivel diferit al lanțului de producție al serviciilor de radiodifuziune: (i) radiodifuzorii care difuzează canale de televiziune și (ii) operatorii de platformă.

(27) „Radiodifuzorii" sunt editorii canalelor de televiziune. Acestea achiziționează sau produc conținuturi TV interne, le grupează în canale și le oferă publicului prin intermediul diferitelor platforme (de exemplu, satelit, televiziune digitală terestră, cablu, televiziune prin internet ([32])). Pe lângă difuzarea prin intermediul televiziunii digitale terestre, radiodifuzorii pot să își difuzeze canalele cu plată sau cu acces liber prin intermediul altor platforme, de exemplu Movistar+ prin satelit.

(28) Difuzarea de canale naționale, regionale și locale cu acces liber, oferite de radiodifuzorii publici (RTVE la nivel național) în mod gratuit telespectatorilor, a fost calificată drept serviciu public de către legiuitor ([33]). În schimb, furnizarea canalelor cu acces liber de către radiodifuzorii privați nu a fost calificată drept serviciu public ([34]). Radiodifuzorii privați au primit licențe de difuzare pe frecvențele alocate, care expiră cel mai devreme în 2025.

([26]) În Spania, frecvențele din banda de 800 MHz au fost utilizate, de fapt, de către radiodifuzori până la 31 martie 2015.
([27]) Decretul regal 365/2010 din 26 martie prin care se reglementează alocarea de multiplexuri televiziunii digitale terestre după încetarea difuzării programelor de televiziune terestră cu tehnologie analogică.
([28]) Multiplexul este un semnal generat prin agregarea altor semnale, pentru a îmbunătăți transportul și difuzarea acestora. La momentul respectiv, existau în total 8 multiplexuri cu acoperire națională (2 pentru posturile publice de televiziune și 6 pentru posturile de televiziune private).
([29]) Decretul regal 458/2011 din 1 aprilie privind acțiunile în materie de spectru radio pentru dezvoltarea societății digitale.
([30]) Data de 31 decembrie 2014 a fost termenul-limită stabilit prin Decretul regal 365/2010 pentru eliberarea benzii de 800 MHz pentru operatorii de telecomunicații. Din cauza întârzierilor înregistrate în adaptarea gospodăriilor pentru schimbarea frecvențelor, banda de frecvență a dividendului digital a fost eliberată în Spania abia la 31 martie 2015.
([31]) Estimare inițială, care acoperă atât radiodifuzorii publici, cât și pe cei privați.
([32]) „Internet Protocol Television" – televiziune prin internet.
([33]) Pentru detalii, a se vedea decizia de inițiere a procedurii.
([34]) Licența de stat include atribuirea unei frecvențe pentru radiodifuziunea terestră. Societățile private de radiodifuziune naționale sunt Atresmedia (Antena 3+La Sexta), Mediaset España (Telecinco + Cuatro), Veo TV și TV Net. Pe lângă radiodifuzorii privați naționali, există, de asemenea, mai mulți radiodifuzori privați regionali și locali.

(29) Pentru a garanta faptul că populația poate beneficia în mod efectiv de serviciile de televiziune, dreptul spaniol impune radiodifuzorilor, atât din sectorul public, cât și din sectorul privat, să asigure o acoperire minimă prin rețeaua terestră. Aceste obligații de acoperire fac parte din misiunea de serviciu public încredințată radiodifuzorilor publici și din licențele deținute de radiodifuzorii privați. Radiodifuzorii publici au obligația de a acoperi cel puțin 98 % din populația Spaniei, în timp ce radiodifuzorii privați acoperă cel puțin 96 % din populație.

(30) „Operatorii de platforme" sunt entități private sau publice care operează infrastructurile tehnologice necesare pentru transportul și difuzarea către public a canalelor produse de radiodifuzori. Din punct de vedere istoric, unica platformă existentă era platforma analogică terestră. Pe măsură ce tehnologia a avansat, au apărut pe piață mai multe platforme și, în prezent, există patru platforme de radiodifuziune în Spania:

(i) platforma terestră, care, până la eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital, furniza pe banda de 800 MHz aproximativ 30 de canale naționale și o serie de canale regionale și locale cu acces liber, precum și două canale TV cu plată;

(ii) platforma de satelit, care emite pe o bandă de frecvențe radio diferită de cea destinată televiziunii digitale terestre ([35]), în cadrul căreia sunt disponibile diverse oferte (inclusiv canale cu liber acces și cu plată);

(iii) platforma prin cablu, care furnizează, pe bază de abonament, diferite canale TV (inclusiv majoritatea canalelor cu acces liber emise prin televiziunea digitală terestră);

(iv) televiziunea prin internet, care poate fi furnizată printr-o conexiune FTTH și XDSL în bandă largă de cel puțin 8 Mbps pentru transmiterea semnalului TV. Aceasta transmite canale de televiziune în schimbul unui abonament, inclusiv majoritatea canalelor cu acces liber disponibile prin televiziunea digitală terestră.

(31) Televiziunea digitală terestră este platforma dominantă în Spania și reprezintă principalul distribuitor al televiziunii cu acces liber. Rețeaua terestră este alcătuită din infrastructura de transport și centre de radiodifuziune (care, la rândul lor, cuprind turnurile, emițătorii etc.). Centrele de radiodifuziune sunt deținute de operatorii de platforme naționali și regionali și de către autoritățile publice (primării sau autorități publice regionale). Din cauza constrângerilor tehnice, televiziunea terestră nu este accesibilă pentru întreaga populație din Spania (de exemplu, anumite zone slab populate sau muntoase nu primesc semnalul – zona III). Cu toate acestea, datorită obligațiilor de acoperire impuse din punct de vedere juridic radiodifuzorilor (zona I) și fondurilor publice investite pentru extinderea rețelei de televiziune digitală terestră în zone îndepărtate și mai puțin urbanizate (zona II), acoperirea cu servicii de televiziune digitală terestră atinge un procent de aproximativ 98,85 % din populație ([36]). Restul de 1,15 % din populația Spaniei este deservit de satelit. Potrivit Astra, satelitul reprezintă unica platformă capabilă din punct de vedere tehnic să distribuie semnalul întregii populații din Spania ([37]).

(32) În ceea ce privește alte platforme, în conformitate cu datele deținute de organismul de reglementare a telecomunicațiilor din Spania ([38]) („CMT"), rețeaua de cablu TV existentă ar putea deservi aproximativ 20 % din populație, iar rețeaua în bandă largă existentă (prin FTTH și XDSL) ar putea oferi televiziune prin internet unei proporții de 16,5 % din populație ([39]).

(33) Serviciul de transport și distribuție a semnalului de televiziune digitală terestră este furnizat de operatorii de platformă ([40]), cel mai mare fiind Abertis ([41]).

([35]) În timp ce radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre utilizează frecvență ultra înaltă („banda UHF"), operatorii prin satelit transmit semnale de televiziune pe frecvență super înaltă („banda SHF").

([36]) 93,5 % din populație utilizează platforma terestră pentru a viziona programele de televiziune. Restul de 5,35 % preferă să aibă acces la servicii de televiziune prin intermediul altor platforme.

([37]) Platforma de satelit constă într-o stație terestră, satelit și, la nivelul receptorului, o antenă parabolică și un decodor. Pentru a extinde gradul de acoperire prin satelit în regiune, echipamentul de la sol trebuie să fie instalat la domiciliul clientului.

([38]) *Comisión del Mercado de Telecomunicaciones*.

([39]) În 2010, 855 584 de gospodării au încheiat contracte pentru televiziune prin internet (IPTV) și 1 586 573 au achiziționat abonamente pentru televiziune prin cablu. Populația totală a Spaniei era de 47 021 031. Pentru mai multe detalii, a se vedea raportul anual al CMT la adresa http://informeanual.cmt.es/.

([40]) Alți operatori de platforme de televiziune digitală terestră sunt, la nivel regional, Itelazpi, Nasertic și TelecomCLM.

([41]) Astfel cum se menționează în considerentul 25 din decizia de inițiere a procedurii, autoritatea spaniolă de concurență (*Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia*, CNMC) a constatat că Abertis a abuzat de poziția sa dominantă de pe piețele de furnizare a serviciilor de televiziune digitală terestră și a serviciilor conexe de distribuție cu amănuntul aferente serviciilor de transport (CNMC Expediente S/0207/09 Transporte de Televisión). Abertis are obligația de a permite accesul la rețeaua sa de transmitere a semnalelor de televiziune digitală terestră, întrucât acesta este un activ care nu poate fi reprodus și care este esențial pentru furnizarea serviciului de transport și de transmitere a semnalului de televiziune terestră digitală. De asemenea, Abertis furnizează aceste servicii de transport și de transmitere a semnalului de televiziune digitală terestră către radiodifuzori în cazul în care are o poziție dominantă. În urma unei analize detaliate a costurilor și veniturilor Abertis, CNMC a constatat că, date fiind prețurile la care societatea furnizează serviciul de acces la centrele sale și având în vedere termenii pe care aceasta i-a stabilit cu clienții pe piața de vânzare cu amănuntul, concurenții care sunt la fel de eficienți ca Abertis nu dispun de nicio marjă de supraviețuire pe piețele de transport și distribuție a semnalului de televiziune terestră digitală.

(34) Aproximativ 10,8 % din populația spaniolă ([42]) este abonată la televiziunea cu plată. Cea mai mare parte a canalelor cu acces liber disponibile în cadrul televiziunii digitale terestre sunt transmise, de asemenea, pe platforme alternative (în mod gratuit sau ca parte a unui pachet plătit). Cea de a doua platformă predominantă pentru televiziunea cu plată este televiziunea prin satelit ([43]), unde există doi mari operatori de platforme – Hispasat și Astra.

2.5. **Cadrul juridic pentru radiodifuziunea privată (comercială) în Spania**

(35) Drepturile și obligațiile radiodifuzorilor privați care își difuzează programele prin intermediul platformei terestre sunt stabilite într-o serie de acte legislative: concesiunile care le sunt acordate pentru furnizarea de servicii de televiziune, reînnoirile acestora și licențele aferente. Radiodifuzorii privați care au dorit să utilizeze frecvența limitată au primit inițial concesiuni, în urma unui proces de licitație lansat de către autorități. Pentru a participa la competiția pentru concesiuni, acestea au trebuit să prezinte oferte care îndeplineau condițiile menționate în invitația la licitație ([44]). Radiodifuzorilor li s-a acordat ulterior dreptul de a-și difuza canalele pe frecvențele din cadrul rețelei terestre, a cărei capacitate este limitată și trebuie să fie reglementată de către stat. Concesiunile au fost reînnoite și, în 2010, au fost transformate în licențe care vor expira cel mai devreme în 2025 ([45]). Statul este obligat să respecte durata licențelor și poate să le revoce numai în cazul în care radiodifuzori nu își respectă obligațiile ([46]). Radiodifuzorii pot restitui licențele în cazul în care nu sunt în măsură să își îndeplinească obligațiile.

(36) Radiodifuzorii privați sunt obligate să furnizeze serviciul prin intermediul rețelei terestre unui procentaj minim de populație, stabilit în Planul tehnic național la 96 %. Decretul regal 365/2010 prevedea că, în contextul eliberării dividendului digital, radiodifuzorii au obligația să asigure difuzarea în mod simultan pe ambele benzi de frecvență („simulcast"), până la alocarea definitivă a noilor multiplexuri ([47]).

(37) Concesiunile acordate inițial radiodifuzorii privați pentru furnizarea de servicii de televiziune, reînnoirea acestora și licențele eliberate ulterior nu cuprindeau nicio mențiune cu privire la dreptul la compensații pentru costurile ocazionate de migrare sau de realocarea utilizării spectrului de frecvențe. În plus, Planul tehnic național prevedea că autoritățile pot stabili condiții speciale pentru transmiterea semnalului, care nu sunt specificate în concesiuni, în cazul în care este necesar să se schimbe modul de difuzare din cauza evoluției pieței sau a dezvoltării tehnologice ([48]). Planul tehnic național nu stabilea dreptul la compensații pentru radiodifuzorii privați într-un astfel de caz.

3. **PROCEDURA OFICIALĂ DE INVESTIGARE**

3.1. **Motive pentru inițierea procedurii**

(38) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a remarcat, în primul rând, că măsura pare să îndeplinească toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din tratat și, prin urmare, ar putea să fie considerată ajutor de stat în sensul dispoziției respective.

(39) Conform deciziei de inițiere a procedurii, beneficiarii direcți ai măsurii sunt de televiziune digitală terestră, atât din sectorul public, cât și din sectorul privat.

([42]) „Un alt indicator al acestei tendințe a fost creșterea cu mai mult de un milion al numărului abonaților la serviciul de televiziune cu plată, care, pentru prima dată a depășit 5 milioane de clienți." *Informe Económico Sectorial de las Telecomunicaciones y el Audiovisual 2015* al CNMC, p. 3.

([43]) Distribuția telespectatorilor între platformele de televiziune cu plată în 2014 a fost după cum urmează: televiziune prin internet – 38,8 %, satelit – 30,2 %, cablu – 23,7 % și televiziune digitală terestră – 4,5 %. Sursa: http://data.cnmc.es/datagraph/jsp/inf_anual.jsp.

([44]) Rezoluția din 25 ianuarie 1989 a secretarului general pentru comunicații prin care se publică acordul prin care se aprobă instituirea regulilor concursului pentru atribuirea serviciului public de televiziune în gestiune indirectă și se dispune convocarea concursului public respectiv; titlul III, drepturile și obligațiile concesionarilor.

([45]) Legea 7/2010, din 31 martie, *General de la Comunicación Audiovisual*, a oferit temeiul juridic pentru transformarea documentului de autorizare în vederea furnizării de servicii audiovizuale. Concesiunile valabile au fost transformate în licențe prin intermediul unor acorduri individuale cu radiodifuzorii în cauză – a se vedea acordul din 11 iulie 2010 cu Antena 3, Telecinco, La Sexta și Veo și acordul din 28 mai 2010 cu Sogecable.

([46]) De exemplu, în cazul în care radiodifuzorii încetează transmisia timp de 15 zile sau mai mult.

([47]) La 11 februarie 2016, autoritățile spaniole au informat Comisia că obligația de difuzare simultană a radiodifuzorilor private a fost abrogată prin Decretul regal 805/2014 din 19 septembrie 2014 de aprobare a noului plan tehnic național pentru televiziunea digitală terestră. Această măsură de reglementare prevede că radiodifuzorii privați pot lua în considerare difuzarea simultană pe durata eliberării benzii de frecvențe a dividendului digital, dar nu au nicio obligație în acest sens. Cu toate acestea, modificarea respectivă nu a fost notificată Comisiei.

([48]) A XIV-a dispoziție suplimentară. Condiții speciale de emisie: „În funcție de evoluția pieței, de posibilitățile tehnologice și de dezvoltarea televiziunii digitale terestre, guvernul va putea decide stabilirea condițiilor speciale de emisie în conformitate cu practicile principalelor țări europene, care nu sunt prevăzute în contractele de concesiune actuale."

(40) În decizia de inițiere a procedurii s-a considerat totodată că operatorii de platforme de televiziune digitală terestră, în special de Abertis, sunt potențiali beneficiari indirecți ai măsurii.

(41) Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la faptul dacă măsura ar justifica compensații care acoperă un cost care, în mod normal, ar trebui să fie inclus în bugetul radiodifuzorilor și, prin urmare, a pus sub semnul întrebării compatibilitatea acesteia. Opinia preliminară a Comisiei a fost că măsura ar favoriza anumite întreprinderi și ar denatura concurența pe piața internă. Comisia a concluzionat că, „pe baza informațiilor existente, este posibil ca un astfel de ajutor să nu fie compatibil, cu excepția cazului în care se iau măsuri adecvate, în special pentru a elimina efectul de denaturare a concurenței între operatorii de platforme".

(42) Prin urmare, Comisia a solicitat Spaniei să își prezinte observațiile în legătură cu măsura și să furnizeze toate informațiile utile pentru evaluarea acesteia.

(43) Mai multe detalii factuale cu privire la motivele care au condus la inițierea procedurii oficiale de investigare sunt cuprinse în decizia de inițiere a procedurii, care ar trebui considerată parte integrantă a prezentei decizii.

3.2. **Observații din partea autorităților spaniole**

Observații din partea autorităților spaniole cu privire la decizia de inițiere a procedurii

(44) Potrivit autorităților spaniole, măsura nu constituie ajutor de stat, având în vedere faptul că beneficiarii nu obțin niciun avantaj atunci când se deplasează către o bandă de frecvență inferioară. Din această perspectivă, măsura constituie o compensație în sensul articolului 106 alineatul (2) din Constituția Spaniei, conform căreia statul este obligat să ofere despăgubiri pentru orice prejudicii cauzate de o acțiune administrativă. În orice caz, în eventualitatea în care se constată că măsura constituie ajutor de stat, aceasta ar fi compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din tratat, întrucât eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital este, în opinia autorităților spaniole, un eveniment extraordinar.

(45) În caz contrar, măsura ar putea fi declarată compatibilă cu piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) litera (c) din tratat, întrucât, potrivit autorităților spaniole, aceasta: (i) sprijină politica europeană referitoare la transformarea dividendului digital în beneficii sociale și creștere economică; (ii) remediază o problemă de pe piață; (iii) constituie un instrument adecvat, întrucât se aplică doar radiodifuzorilor care sunt nevoite să suporte costuri nedorite din cauza impunerii obligației de difuzare simultană, iar compensația este limitată strict la cuantumul acestor cheltuieli cu titlu excepțional; (iv) are un efect de stimulent întrucât, în lipsa ajutorului, radiodifuzorii ar putea fi reticenți să participe la realocarea spectrului și să asigure difuzarea simultană; (v) este proporțională, dat fiind că acoperă exclusiv costurile suplimentare suportate de către radiodifuzori din cauza realocării canalelor; (vi) este neutră din punct de vedere tehnologic, întrucât alte platforme nu sunt afectate de modificarea canalelor, necesară pentru a elibera banda de frecvențe a dividendului digital; și (vii) nu va denatura concurența, întrucât, dacă radiodifuzorii ar trebui să-și asume costurile fără a primi compensații, acest lucru le-ar afecta previziunile de dezvoltare și ar fi benefic pentru participanții de pe alte piețe.

(46) În decizia de inițiere a procedurii, autoritățile spaniole au fost invitate să prezinte observații cu privire la măsură și să furnizeze, printre altele, următoarele informații: (i) documente (cum ar fi corespondența cu radiodifuzorii, declarații) care să demonstreze incapacitatea acestora de a finanța perioada de difuzare simultană din resurse proprii; (ii) documente (de exemplu oferta, analiza *ex ante* costuri/beneficii, consultare publică pe acest subiect etc.) care să justifice alegerea platformei terestre (realocarea radiodifuziunii terestre către banda de frecvențe mai joasă) pentru a soluționa problema legată de numărul limitat de frecvențe; (iii) o prezentare sumară a drepturilor și obligațiilor radiodifuzorilor în temeiul actualelor licențe și concesiuni, condițiile în care se pot modifica aceste licențe/concesiuni și consecințele unor astfel de modificări (pentru stat și pentru radiodifuzorii); (iv) o trecere în revistă detaliată a costurilor legate de adaptarea infrastructurii, pe care fiecare radiodifuzor le suportă din propriile resurse; (v) o explicație privind impactul asupra termenului de eliberare a benzii de frecvențe a dividendului digital; și (vi) mai multe informații cu privire la eligibilitatea radiodifuzorilor care transmit canalele TV cu plată care, în prezent, sunt transmise prin televiziunea digitală terestră.

(47) Autoritățile spaniole au răspuns că cea mai mare parte a acestor informații au fost deja furnizate înainte de lansarea procedurii oficiale de investigare. Autoritățile spaniole au prezentat observații specifice cu privire la

întrebarea referitoare la solicitarea de documente care să justifice alegerea platformei terestre pentru soluționarea problemei legate de numărul redus de frecvențe, susținând că acest aspect depășește evaluarea neutralității măsurii și că nu au obligația să justifice măsuri compensatorii planificate care sunt, în mod evident, compatibile cu dreptul Uniunii. Autoritățile spaniole au susținut aceeași linie de argumentație în ceea ce privește licențele radiodifuzorilor privați, în sensul că este dreptul statului să impună licențe care nu sunt neutre din punct de vedere tehnologic pentru a asigura îndeplinirea obligației de acoperire stabilite de 96 % în zona I. Acestea au declarat, de asemenea, că, deși aceste licențe nu prevăd dreptul radiodifuzorilor privați să primească compensații pentru orice costuri legate de eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital, acestea nici nu exclud o astfel de compensație. În plus, autoritățile spaniole au explicat că toate radiodifuzorii privați care furnizează servicii audiovizuale de interes public fără licență sunt libere să aleagă dintre tehnologiile de platformă disponibile. Acest drept se aplică, de asemenea, radiodifuzorii privați care dețin o licență, însă numai după îndeplinirea obligației de acoperire de 96 % și în mod complementar.

(48) În ceea ce privește în special neutralitatea tehnologică, autoritățile spaniole au susținut că notificarea lor a respectat acest principiu, în sensul că radiodifuzorii privați au fost libere să aleagă orice platformă pentru a asigura obligația de difuzare simultană (satelit, cablu, ADSL, fibră optică sau televiziune digitală terestră). Acestea au precizat, cu toate acestea, că măsura se aplică exclusiv în perioada difuzării simultane și nu în afara acesteia. După încheierea perioadei de difuzare simultană (de tranziție), obligația radiodifuzorilor de a asigura acoperirea geografică prin televiziunea digitală terestră, astfel cum se prevede în licențele valabile, rămâne în vigoare. În plus, autoritățile spaniole au explicat că obligația radiodifuzorilor privați de a asigura acoperirea în proporție de 96 % în zona I prin intermediul televiziunii digitale terestre nu înseamnă că exact această proporție a populației spaniole va beneficia în mod efectiv de programele radiodifuzorilor prin intermediul unor sisteme de recepție a televiziunii terestre digitale. Acest lucru se datorează faptului că zona de acoperire a tehnologiilor alternative se poate suprapune peste cea a televiziunii digitale terestre ([49]).

(49) Autoritățile spaniole au concluzionat că măsura nu acordă niciun avantaj economic radiodifuzorilor privați care operează pe platforma de televiziune digitală terestră, întrucât aceasta se limitează la rambursarea costurilor excepționale legate de difuzarea simultană, care sunt provocate în mod direct de obligația lor de a elibera banda de 800 MHz.

Comentarii din partea autorităților spaniole cu privire la observațiile formulate de Astra

(50) Astfel cum s-a menționat în considerentul 4, autoritățile spaniole au prezentat comentarii cu privire la observațiile prezentate de Astra în cursul procedurii oficiale de investigare. Acestea au insistat asupra faptului că Astra nu oferă informații suplimentare față de argumentele prezentate în decizia de inițiere a procedurii.

(51) Autoritățile spaniole au subliniat că respectivele critici formulate de Astra depășesc cu mult domeniul de aplicare a măsurii notificate, care se limitează la compensații temporare acordare radiodifuzorilor privați ca urmare a costurilor suportate de acestea pentru difuzarea simultană. În opinia autorităților spaniole, Astra urmărește să obțină modificări ale cadrului de reglementare din Spania pentru transmiterea de canale de televiziune în zona I, fapt care nu face obiectul notificării. Autoritățile spaniole au explicat, de asemenea, că, în practică, măsura se aplică nu numai radiodifuzorilor privați care utilizează tehnologia de televiziune digitală terestră, ci tuturor radiodifuzorilor care transmit canale cu acces liber existente în Spania. Acest lucru se datorează faptului că nu există radiodifuzori care să emită exclusiv pe platforme alternative, în special prin satelit. Platforma de satelit este utilizată pentru transmiterea canalelor cu plată (canalele străine cu acces liber și versiunile internaționale ale anumitor canale), grupate în Canal+ ([50]). În acest context, autoritățile spaniole consideră că, în orice caz, radiodifuzorii care difuzează canale cu acces liber prin televiziunea digitală terestră și platforma Canal+ bazată pe satelit nu fac parte din aceeași piață.

(52) În continuare, autoritățile spaniole au răspuns detaliat la afirmația formulată de Astra, potrivit căreia măsura nu are temei în dreptul Uniunii, făcând trimitere la Decizia nr. 243/2012/UE și la Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([51]) („Directiva privind autorizarea").

(53) În ceea ce privește argumentele referitoare la Decizia nr. 243/2012/UE, autoritățile spaniole au arătat că, în conformitate cu articolul 6 alineatul (5), „statele membre pot asigura, după caz și în conformitate cu legislația Uniunii, compensarea adecvată a costurilor directe de migrare sau de realocare a frecvențelor utilizate, în conformitate cu legislația națională". Acestea coroborează această dispoziție cu considerentul 18, unde se menționează că „statelor membre ar trebui să li se permită, după caz, să introducă măsuri de compensare legate de costurile de migrare".

([49]) De exemplu, potrivit autorităților spaniole, în Spania utilizatorii platformei de satelit pentru canalele cu plată primesc, în mod normal, canalele de televiziune digitală terestră prin intermediul platformei de satelit din motive practice.

([50]) Numai platforma de televiziune cu plată, care include, de asemenea, majoritatea programelor cu acces gratuit difuzate prin televiziunea digitală terestră.

([51]) Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (JO L 108, 24.4.2002, p. 21).

(54) În ceea ce privește argumentele referitoare la Directiva privind autorizarea, autoritățile spaniole au contestat sensul pe care Astra l-a conferit articolului 14. Conform dispoziției în cauză, „statele membre se asigură că drepturile, condițiile și procedurile privind autorizațiile generale și drepturile de utilizare sau drepturile de instalare a infrastructurii pot fi modificate numai în cazuri justificate în mod obiectiv și într-o măsură rezonabilă". La acest articol se menționează, de asemenea, că „statele membre nu limitează și nu retrag drepturile de instalare a infrastructurii înainte de expirarea perioadei pentru care au fost acordate, cu excepția cazurilor în care acest lucru este justificat și, după caz, în conformitate cu dispozițiile de drept intern aplicabile în materie de compensare pentru retragerea drepturilor".

(55) În acest context, autoritățile spaniole au susținut, contrar afirmațiilor din decizia de inițiere a procedurii, că licențele radiodifuzorilor nu exclud compensațiile pentru costurile provocate de difuzarea simultană, întrucât acestea nu reprezentau costuri previzibile la data acordării licențelor ([52]). În ceea ce privește compatibilitatea măsurii cu dreptul Uniunii, autoritățile spaniole nu sunt de acord cu exemplele de precedente din jurisprudența instanțelor UE citate în considerentele 65-67 din decizia de inițiere a procedurii cu privire la măsură, întrucât: (1) compensațiile prevăzute de măsură reprezintă o consecință directă a obligației impuse de difuzare simultană; (2) obligația menționată este compatibilă cu Decizia nr. 243/2012/UE care prevede, astfel cum s-a explicat anterior, dreptul la compensații; (3) cadrul juridic pentru compensații a fost adoptat ca urmare a impunerii obligației de difuzare simultană; (4) costurile generate de această obligație corespund exact domeniului de aplicare al compensațiilor.

(56) În vederea eliberării benzii de 700 MHz, prevăzută a fi realizată până în 2020, autoritățile spaniole sunt de opinie că o decizie negativă a Comisiei privind măsura poate crea un obstacol pentru buna desfășurare a acestei inițiative a UE.

Compensații pentru costurile difuzării simultane suportate de radiodifuzorii publici

(57) În septembrie 2014, în urma adoptării Decretului regal 677/2014, autoritățile spaniole au retras notificarea privind acordarea de compensații pentru a acoperi costurile difuzării simultane suportate de radiodifuzorii publici. Decretul regal identifică nouă radiodifuzori publici. Unul dintre acestea acoperă întregul teritoriu al Spaniei (RTVE), iar opt au caracter regional. Pentru toți acești radiodifuzori publici, cu o misiune de serviciu public bine definită, difuzarea simultană a fost declarată obligatorie pentru a permite adaptarea sistemelor de recepție din gospodării fără pierderea accesului la serviciu. Cuantumul total al finanțării publice a fost mai scăzut decât cel prevăzut inițial în notificarea din 2011 și, de asemenea, a fost redusă durata difuzării simultane ([53]). Autoritățile spaniole au informat Comisia că decretul regal este în conformitate cu Decizia 2012/21/UE a Comisiei ([54]) și, prin urmare, nu este necesar să fie notificat.

(58) În ceea ce privește compensația pentru difuzarea simultană acordată radiodifuzorilor privați ([55]), autoritățile spaniole nu au retras această parte din cadrul notificării măsurii.

3.3. **Observațiile părților interesate**

(59) Toate părțile interesate menționate în considerentul 4, cu excepția Astra, au prezentat argumente împotriva concluziilor preliminare ale Comisiei cu privire la măsura în cauză.

3.3.1. *Observații din partea Astra*

(60) Operatorul privat de radiodifuziune prin satelit Astra consideră că măsura constituie, în mod evident, ajutor de stat, încalcă principiul neutralității tehnologice și ar consolida poziția dominantă a operatorului de platformă de televiziune digitală terestră Abertis. Acesta consideră că Abertis este un beneficiar indirect al măsurii.

(61) În ceea ce privește impactul măsurii, Astra consideră că, în pofida limitării acesteia la compensații pentru difuzarea simultană, în practică aceasta ar acoperi toate cheltuielile organizațiilor de radiodifuziune legate de eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital.

([52]) În 1989.
([53]) Ajutorul s-a ridicat la valoarea de aproximativ 10 milioane EUR, iar durata difuzării simultane a fost între 3 și 6 luni.
([54]) Decizia 2012/21/UE a Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 7, 11.1.2012, p. 3.).
([55]) Spre deosebire de radiodifuzorii publici, radiodifuzorii privați nu au o misiune de serviciu public și obligația de acoperire geografică a acestora este, de asemenea, mai limitată.

(62) Astra este de acord cu Comisia asupra faptului că obligația radiodifuzorilor privați în ceea ce privește difuzarea simultană rezultă din legislația națională (măsură de reglementare) și, ca atare, nu face obiectul dreptului la despăgubiri. Potrivit Astra, Planul tehnic național prevede că autoritățile publice pot stabili condiții speciale pentru serviciile de radiodifuziune, care nu sunt prevăzute în licențe, ca o consecință a reglementării pieței sau a dezvoltării tehnice, fără drept la despăgubiri.

(63) Astra menționează, de asemenea, faptul că radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre aveau cunoștință de eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital și de transferul de frecvențe aferent înainte de adoptarea Decretului regal 365/2010. Măsura ar fi în beneficiul exclusiv al acestor radiodifuzori, în detrimentul radiodifuzorilor care folosesc alte platforme.

(64) În ceea ce privește evaluarea juridică a măsurii, Astra nu este de acord cu faptul că măsura constituie un eveniment extraordinar care ar justifica aplicarea articolului 107 alineatul (2) litera (b) din tratat. De asemenea, aceasta nu este de acord cu faptul că măsura îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din tratat, întrucât aceasta ar denatura concurența între operatorii de platforme datorită caracterului său care nu este neutru din punct de vedere tehnologic. În această privință, Astra subliniază că pentru beneficiarii direcți ai măsurii, există un stimulent clar pentru difuzarea simultană, fără a mai fi nevoie de compensații, și anume menținerea audienței și a veniturilor din publicitate, fără a mai lua în calcul, de asemenea, avantajele suplimentare generate de eliberarea benzii de frecvență a dividendului digital (de exemplu, posibilitatea de a viziona programe TV prin intermediul telefoniei mobile în banda eliberată de 800 MHz). Astra susține, de asemenea, că autoritățile spaniole nu au reușit să elaboreze un studiu independent care să justifice măsura ca fiind un ajutor adecvat, necesar și proporțional.

(65) În concluzie, Astra susține deschiderea pieței spaniole de televiziune în zona I și permiterea concurenței bazate pe merite între platformele tehnologice alternative.

3.3.2. *Observații din partea Abertis*

(66) La fel ca autoritățile spaniole, Abertis, la rândul său, nu califică măsura drept ajutor de stat datorită lipsei unui avantaj economic selectiv și a denaturării concurenței. În cazul în care Comisia ar decide să califice măsura drept ajutor de stat, aceasta trebuie să o declare compatibilă în temeiul articolului 107 alineatul (3) din tratat.

(67) Abertis precizează că nu ar avea nici de câștigat, nici de pierdut dacă ar alege tehnologia utilizată de radiodifuzorii în timpul transmisiei simultane. Aceasta consideră că o compensație pentru difuzarea simultană ar putea să sporească, de fapt, competitivitatea între platforme în beneficiul pieței de radiodifuziune și al consumatorilor.

(68) Abertis susține eficacitatea tehnologiei televiziunii digitale terestre, însă nu este de acord cu faptul că utilizarea acestei tehnologii specifice în timpul perioadei de difuzare simultană va determina utilizarea platformei de către radiodifuzori în viitor. În același timp, Abertis admite că semnalul de televiziune digitală terestră va continua să fie transmis exclusiv prin acest tip de tehnologie în condițiile consacrate în licențele radiodifuzorilor.

(69) În concluzie, Abertis nu este de acord cu concluziile preliminare ale Comisiei cu privire la măsura în cauză.

3.3.3. *Observații din partea Uniunii Europene de Radio și Televiziune (UER)*

(70) UER consideră, de asemenea, că măsura nu constituie ajutor de stat. În cazul în care Comisia ar decide să califice măsura drept ajutor de stat, aceasta ar trebui să o declare compatibilă în temeiul articolului 107 alineatul (3) din tratat deoarece respectă principiul neutralității tehnologice.

(71) UER solicită Comisiei să limiteze evaluarea la faptele obiective și la efectele măsurii, și anume asigurarea difuzării simultane în timpul procesului de migrare a televiziunii digitale terestre în contextul eliberării benzii de frecvențe a dividendului digital. Potrivit UER, dividendul digital nu reprezintă o urmare a unui act de reglementare emis de autoritatea publică relevantă pentru sectorul radiodifuziunii: acesta nu se referă la modul în care serviciile de televiziune digitală terestră trebuie să fie furnizate, nu provine din evoluția pieței sau a tehnologiei și nu afectează neapărat întregul sector al televiziunii digitale terestre.

(72) UER nu este de acord cu faptul că măsura ar putea conferi un avantaj real radiodifuzorilor din domeniul televiziunii digitale terestre sau operatorilor de platforme și solicită Comisiei să ia în considerare investițiile semnificative pe care radiodifuzorii din Spania le-au făcut deja în adaptarea serviciilor lor la tehnologia și infrastructura televiziunii digitale terestre în perioada de trecere de la televiziunea analogică la televiziunea digitală.

(73) Potrivit UER, radiodifuzorii privați din domeniul televiziunii digitale terestre au așteptări legitime cu privire la compensațiile pentru difuzarea simultană, întrucât acestea au fost prevăzută în legislația națională și în licențele valabile.

(74) UER consideră că nu există o alternativă reală la tehnologia televiziunii digitale terestre, care să permită respectarea obligației de acoperire impuse radiodifuzorilor. Platforma de televiziune digitală terestră reprezintă o piață distinctă de alte platforme, utilizarea și funcționarea acestora nefiind substituibile.

(75) În concluzie, UER nu este de acord cu concluziile preliminare ale Comisiei cu privire la măsura în cauză.

3.3.4. *Observații din partea BNE*

(76) BNE este de opinie că măsura nu constituie ajutor de stat. În cazul în care Comisia ar decide să califice măsura drept ajutor de stat, aceasta ar trebui să o declare compatibilă în temeiul articolului 107 alineatul (3) din tratat și, în orice caz, neutră din punct de vedere tehnologic.

(77) Potrivit BNE, costurile de eliberare a benzii de frecvență a dividendului digital pentru radiodifuzorii includ nu doar costurile suplimentare de emisie în perioada de difuzare simultană (care urmează a fi plătite operatorului de platformă de televiziune terestră digitală în cauză), ci și costurile care rezultă din schimbarea necesară a frecvențelor de transmisie în rețeaua terestră. Operatorii de platforme de televiziune digitală terestră nu vor beneficia, nici nu vor fi afectați de această măsură, întrucât aceasta nu ar modifica obligația radiodifuzorilor de a emite pe platforma de televiziune digitală terestră cu o acoperire limitată pe frecvențe mai mici.

(78) BNE invită Comisia să își limiteze evaluarea la elementele legate de ajutorul de stat și să nu abordeze utilizarea tehnologiei televiziunii digitale terestre în comparație cu tehnologia de comunicații prin satelit. BNE consideră că, în lipsa măsurii, radiodifuzorii ar pierde motivația de a părăsi banda de 800 MHz eliberată pentru dividendul digital în termenul prevăzut. Prin urmare, acest lucru ar conduce la un eșec pe piață.

(79) În concluzie, BNE nu este de acord cu concluziile preliminare ale Comisiei cu privire la măsura în cauză.

3.3.5. *Observații din partea NET TV*

(80) NET TV solicită Comisiei să nu califice măsura în cauză drept ajutor de stat și, în cazul în care face totuși acest lucru, să o declare compatibilă cu piața internă.

(81) NET TV se îndoiește că radiodifuzorii ar fi obligați să își îndeplinească în continuare obligația de interes public pentru a-și menține licențele în absența măsurii. Aceasta se datorează faptului că radiodifuzorii nu ar beneficia de niciun avantaj de pe urma trecerii la o altă frecvență. Prin urmare, responsabilitatea administrației de a compensa radiodifuzorii pentru costurile de difuzare simultană este justificată.

(82) Costurile de difuzare simultană sunt costuri „imposibile” pentru NET TV, având în vedere cota sa de piață redusă și statutul său de întreprindere mică și mijlocie (IMM). Aceasta susține că respectivele costuri ar putea conduce la ieșirea NET TV de pe piața relevantă.

(83) În concluzie, NET TV net nu este de acord cu concluziile preliminare ale Comisiei cu privire la măsura în cauză.

4. **EVALUAREA MĂSURII**

4.1. **Existența ajutorului**

(84) Comisia a analizat dacă măsura în cauză poate fi calificată drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat, care prevede următoarele: „sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.

(85) Prin urmare, pentru a fi calificată drept ajutor de stat, măsura trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative: (1) măsura trebuie să fie acordată din resurse de stat; (2) aceasta trebuie să confere un avantaj economic unor întreprinderi; (3) avantajul trebuie să fie selectiv și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența; (4) măsura trebuie să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

4.1.1. *Resurse de stat și imputabilitatea statului*

(86) Astfel cum s-a stabilit deja în considerentul 39 din decizia de inițiere a procedurii, măsura contestată urmează să fie finanțată direct din bugetul Spaniei prin veniturile obținute în urma vânzării la licitație a frecvențelor eliberate către operatorii de telecomunicații. Autoritățile spaniole nu au contestat afirmația din decizia de inițiere a procedurii conform căreia măsura este finanțată direct din resurse bugetare.

(87) Măsura, astfel cum este descrisă la secțiunea 2.3, este decisă de către stat și finanțată direct din bugetul central al statului. Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura este imputabilă statului și implică utilizarea unor resurse de stat.

4.1.2. *Avantaj economic*

(88) În deciziile sale anterioare, Comisia a constatat că radiodifuziunea comercială ([56]), precum și exploatarea rețelelor de transmitere a canalelor de televiziune ([57]) reprezintă o activitate economică.

(89) Autoritățile spaniole și toate părțile interesate, cu excepția Astra, consideră că radiodifuzorii privați nu beneficiază de niciun avantaj atunci când se deplasează către o bandă de frecvență mai joasă și că acestea primesc doar compensații pentru costurile suplimentare pe care trebuie să le suporte în urma unei modificări a reglementărilor.

(90) Articolul 51 din Legea privind economia durabilă stabilește dreptul radiodifuzorilor, atât din sectorul serviciilor publice, cât și din sectorul privat, să primească compensații pentru toate costurile legate de realocarea frecvențelor utilizate în vederea eliberării benzii de frecvențe de 800 MHz, în special costurile generate de difuzarea simultană. Autoritățile spaniole au argumentat, pe parcursul procedurii oficiale de investigare, că această dispoziție legislativă se întemeiază pe articolul 106 alineatul (2) din Constituția Spaniei ([58]), conform căruia compensația ar trebui să fie caracterizată drept răspundere patrimonială a administrației publice, care generează o obligație generală de despăgubire pentru orice prejudiciu cauzat de o acțiune administrativă, inclusiv atunci când nu se pot stabili responsabilitățile.

(91) În acest sens, Comisia remarcă faptul că, inițial, concesiunile acordate radiodifuzorilor privați pentru furnizarea de servicii de televiziune, reînnoirile acestora și licențele ulterioare nu cuprindeau nicio mențiune cu privire la dreptul la compensații pentru costurile migrării sau ale realocării frecvențelor utilizate. În plus, Planul tehnic național stipula că autoritățile pot stabili condiții speciale, neprevăzute în concesiuni, pentru serviciile de radiodifuziune, în cazul în care este necesar să se modifice modul de transmitere ca urmare a evoluției pieței sau a dezvoltării tehnologice în conformitate cu practicile din alte state membre ale UE. De asemenea, Comisia remarcă faptul că Planul tehnic național nu prevedea dreptul la compensații pentru radiodifuzorii privați într-un astfel de caz.

(92) În plus, articolul 10 din Rezoluția din 25 ianuarie 1989 ([59]), care reprezintă temeiul juridic al concesiunilor și al licențelor ulterioare ale radiodifuzorilor privați cu obligație de serviciu public, conține o dispoziție care impune radiodifuzorilor să furnizeze serviciul de radiodifuziune în mod constant și să suporte toate costurile provenite din concesiunile originale și din licențele curente.

(93) Conform explicațiilor Comisiei din considerentele 65-70 din decizia de inițiere a procedurii, jurisprudența instanțelor Uniunii confirmă faptul că acele costuri care provin din îndeplinirea unei obligații legale sunt

([56]) Decizia Comisiei N632/2009 – Nichtkommerzieller Rundfunk-Fonds Austria, considerentul 22 și următoarele; Decizia nr. 97/606/CE a Comisiei din 26 iunie 1997 privind dreptul exclusiv de a difuza publicitate pe canalele de televiziune în Flandra (JO L 244, 6.9.1997, p. 18), considerentul 5.

([57]) Deciziile Comisiei N622/2003 Digitalisierungsfonds Austria, considerentul 16; C25/2004 DVB-T Berlin Brandenburg, considerentul 62; C34/2006 DVB-T North-Rhine Westphalia, considerentul 83; C52/2005 Mediaset, considerentul 96.

([58]) Articolul 106 alineatul (2) din Constituția Spaniei prevede următoarele: „Persoanele fizice au dreptul, în condițiile stabilite prin lege, la despăgubiri pentru orice prejudiciu adus bunurilor sau drepturilor lor, oricare ar fi acestea, cu excepția situațiilor de forță majoră, în cazul în care prejudiciul respectiv este o consecință a activităților autorităților publice".

([59]) Rezoluția din 25 ianuarie 1989 a Secretarului General pentru Comunicații prin care se publică acordului prin care se aprobă instituirea regulilor concursului pentru atribuirea serviciului public de televiziune în gestiune indirectă și se dispune convocarea concursului public respectiv; titlul III, drepturile și obligațiile concesionarilor.

suportate, în mod normal, de către întreprinderile vizate și, prin urmare, orice măsură compensatorie în acest sens este considerată a fi ajutor de stat ([60]). De exemplu, în hotărârea pronunțată în cauza *Fleuren Compost BV/Comisia* ([61]), Curtea de Justiție a statuat că „este irelevant faptul că obiectivul schemei respective este de a sprijini întreprinderile în îndeplinirea obligațiilor legale ale acestora în materie de protecție a mediului. Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 107 alineatul (1) din tratat nu face distincție între măsurile de intervenție a statului în funcție de cauzele sau obiectivele acestora, ci le definește în funcție de efectele lor. Lăsând deoparte întrebarea dacă orientările de mediu se aplică în situația de față […], faptul că ajutorul acordat în cadrul schemei BMP promovează grija pentru mediu nu este suficient pentru a-l exclude din start de la clasificarea lui drept ajutor în sensul articolului 107 din tratat".

(94) În mod similar, în cauza *Franța/Comisia* ([62]), Curtea de Justiție a precizat că acele costuri suportate de întreprinderi care sunt generate de măsuri de reglementare sunt incluse, prin natura lor, în bugetele întreprinderilor. Aceasta a hotărât că: „ar trebui să se reamintească că, pentru întreprinderi […], costurile izvorăsc din contracte colective încheiate între angajatori și sindicate, pe care întreprinderile trebuie să le respecte, fie pentru că au aderat la respectivele contracte, fie pentru că acordurile în cauză au fost extinse prin regulament. Aceste costuri sunt incluse, prin natura lor, în bugetele întreprinderilor".

(95) Întrucât tarifele de reglementare sunt incluse, prin natura lor, în bugetele întreprinderilor, acestea sunt, în mod normal, sub incidența normelor privind ajutoarele de stat. În cauza *Cassa di Risparmio di Firenze* ([63]), Curtea de Justiție a afirmat în acest sens că: „definiția termenului ajutor are un caracter mai general decât cea a termenului subvenție deoarece nu include numai beneficii pozitive, precum subvențiile în sine, ci și măsuri care, sub diferite forme, reduc cheltuielile care sunt incluse în mod normal în bugetul unei întreprinderi și care, așadar, fără a constitui subvenții în sensul strict al cuvântului, au un caracter similar și același efect".

(96) În cazul de față, măsura prevede compensații pentru costurile pe care radiodifuzorii privați ar trebui să le suporte în mod normal din bugetul propriu. Măsura permite acestor radiodifuzori să își îndeplinească obligațiile care le sunt impuse prin lege și, prin urmare, să-și păstreze licențele, audiența și veniturile provenite din publicitate. Aceasta permite, de asemenea, reducerea semnificativă a costurilor globale ale tranziției. Cu toate acestea, în lipsa măsurii, radiodifuzorii ar fi obligați, de asemenea, prin legea de reglementare, să îndeplinească obligația de a furniza serviciul de radiodifuziune cu continuitate și, astfel, să suporte toate costurile provenite din licențe. În aceste condiții, se poate concluziona că acestea primesc un avantaj de care nu ar beneficia în lipsa măsurii.

(97) Autoritățile spaniole au susținut, de asemenea, că acordarea de compensații radiodifuzorilor pentru difuzarea simultană este prevăzută în dreptul Uniunii, mai precis în Decizia nr. 243/2012/UE și, prin urmare, nu conduce la niciun avantaj economic necuvenit pentru beneficiarii ajutorului în contextul măsurii în cauză. Comisia remarcă faptul că articolul 6 alineatul (5) din Decizia nr. 243/2012/UE permite statelor membre să aibă în vedere posibilitatea acordării de compensații pentru costurile directe ale migrării sau ale realocării utilizării spectrului în următoarele condiții: (i) compensațiile trebuie să reprezinte o măsură adecvată și (ii) trebuie să fie în conformitate cu dreptul Uniunii, inclusiv în domeniul ajutoarelor de stat. În cazul de față, posibilitatea statului membru respectiv de a compensa costurile directe legate de migrare sau de realocarea utilizării frecvențelor nu poate rămâne în afara controlului ajutoarelor de stat.

(98) În cele din urmă, Comisia remarcă faptul că radiodifuzorii din sectorul privat nu fac obiectul niciunei obligații legale de a furniza servicii de difuzare simultană ([64]).

(99) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura oferă radiodifuzorilor privați un avantaj economic în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Acestea primesc o subvenție care reduce efectiv costul pe care ar trebui să îl suporte în mod normal.

([60]) Hotărârea din 10 ianuarie 2006, *Cassa di Risparmio di Firenze*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, punctul 131; hotărârea din 20 noiembrie 2003, *GEMO SA*, C-126/01, ECLI:EU:C:2003:622, punctul 28; hotărârea din 22 noiembrie 2001, *Ferring SA*, C-53/00, ECLI:EU:C:2001:627, punctul 19 și următoarele; hotărârea din 8 noiembrie 2001, *Adria-Wien Pipeline*, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, punctul 38; hotărârea din 7 martie 2002, *Italia/Comisia*, C-310/99, ECLI:EU:C:2002:143, punctul 251; hotărârea din 14 ianuarie 2004, *Fleuren Compost BV/Comisia*, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, punctul 54; hotărârea din 5 octombrie 1999, *Franța/Comisia*, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, punctul 40.

([61]) Hotărârea din 14 ianuarie 2004, *Fleuren Compost BV/Comisia*, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, punctul 54.

([62]) Hotărârea din 5 octombrie 1999, *Franța/Comisia*, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, punctul 40.

([63]) Hotărârea din 10 ianuarie 2006, *Cassa di Risparmio di Firenze*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, punctul 131.

([64]) A se vedea nota de subsol 47.

(100) Avantajul cuantificabil pentru beneficiarii direcți, și anume radiodifuzorii privați din domeniul televiziunii digitale terestre, ar reprezenta suma totală a fondurilor publice puse la dispoziție pentru îndeplinirea obligației de difuzare simultană.

(101) De asemenea, în ceea ce privește stabilirea beneficiarului unei măsuri, se prevede că „trebuie să se ia în considerare nu numai beneficiarul direct al subvenției, ci și efectele subvenției respective dincolo de relația în cauză” ([65]). Aceasta înseamnă că beneficiarul măsurii poate fi orice entitate care a beneficiat efectiv de aceasta ([66]).

(102) În acest sens, trebuie să se menționeze că, în cauza Mediaset, Curtea a confirmat faptul că „articolul 107 din tratat interzice ajutoarele acordate de stat sau prin intermediul resurselor de stat indiferent de formă, fără deosebire după cum avantajele referitoare la ajutoare sunt acordate în mod direct sau indirect” ([67]).

(103) În mod similar, în decizia sa privind dispecerizarea prioritară a centralelor care funcționează pe bază de cărbune indigen ([68]), confirmată de Tribunal ([69]), Comisia a constatat că, în pofida faptului că exista o obligație legală de a achiziționa cărbune de la societățile de extracție a cărbunelui și că s-au stabilit compensații abia după impunerea obligației în cauză, producătorii spanioli de cărbune au fost beneficiari indirecți ai ajutorului. Comisia a recunoscut că avantajul lor a rezultat din obligația impusă întreprinderilor generatoare de energie electrică de a cumpăra cărbune de la aceștia, fapt compensat prin subvențiile acordate producătorilor de energie electrică care utilizează cărbune indigen.

(104) Se poate susține că operatorii de platforme de televiziune digitală terestră se află într-o situație similară celei a deținătorilor minelor de cărbune din cazul privind cărbunele din Spania, unde autoritățile spaniole au impus întreprinderilor generatoare de energie electrică (în cazul de față, radiodifuzorilor) obligația de a cumpăra cărbune din minele de cărbune din Spania (în cazul de față, obligația de a contracta servicii de difuzare simultană cu operatorii de platforme de televiziune digitală terestră).

(105) În acest context, în decizia de inițiere a procedurii, Comisia a considerat că operatorii de platforme de televiziune digitală terestră sunt potențiali beneficiari indirecți ai măsurii. Procedura oficială de investigare a confirmat această poziție, în special pe baza următoarelor considerente.

(106) În primul rând, din cauza intervenției de reglementare a Planului tehnic național, care obliga radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre să acopere 96 % din populație în ceea ce privește serviciile de televiziune digitală terestră, și contrar argumentelor aduse de autoritățile spaniole, de Abertis și de NET TV, radiodifuzorii privați vor fi mai înclinați să continue să utilizeze această platformă. De fapt, în temeiul licențelor pe care le dețin, radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre nu sunt autorizați să utilizeze alte platforme alternative (și anume, satelit, cablu sau televiziune prin internet) pentru a asigura acoperirea geografică minimă prevăzută în zona I ([70]).

(107) În al doilea rând, ca urmare a difuzării simultane, operatorii de platforme de televiziune digitală terestră obțin un avantaj suplimentar sub formă de venituri garantate, pe care nu l-ar fi primit în lipsa acestei măsuri. Într-adevăr, în lipsa măsurii în cauză, este posibil ca radiodifuzorii privați să fi furnizat servicii de difuzare simultană într-o măsură mai mică. De fapt, radiodifuzorii privați ar fi putut decide chiar să nu furnizeze deloc serviciul în cauză ([71]).

(108) Deși măsura se aplică indiferent de faptul dacă beneficiarul deține sau nu o poziție dominantă, atunci când beneficiarul deține o cotă de piață importantă sau o poziție dominantă, măsura compensatorie are un impact și mai mare ([72]).

([65]) Concluziile avocatului general Lenz din 23 mai 1996, *Ijssel-Vliet*, C-311/94, ECLI:EU:C:1996:209, punctul 9.
([66]) Hotărârea din 21 martie 1991, *Italia/Comisia*, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, punctul 57.
([67]) Hotărârea din 15 iunie 2010, *Mediaset/Comisia*, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233, punctul 75; confirmată ulterior prin hotărârea din 28 iulie 2011, *Mediaset/Comisia*, C-403/10, ECLI:EU:C:2011:5331.
([68]) Decizia Comisiei din 29 septembrie 2010 (N178/2010 – Spania – compensații pentru obligația de serviciu public asociată unui mecanism de dispecerizare prioritară în favoarea centralelor de producere a energiei electrice care utilizează cărbune indigen).
([69]) Hotărârea din 3 decembrie 2014, *Castelnou Energía, SL/Comisia*, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021.
([70]) Întrucât, spre deosebire de platformele cu tehnologie alternativă, resursele terestre limitate (și anume, frecvențele) trebuie să fie utilizate în comun pentru mai multe scopuri precum transmisii de televiziune, de bandă largă mobilă și de telefonie, această intervenție de reglementare a creat costuri suplimentare care nu ar fi apărut neapărat dacă ar fi fost posibilă încă de la început difuzarea canalelor de televiziune digitală prin intermediul altor platforme.
([71]) A se vedea nota de subsol 47.
([72]) Decizia Comisiei din 23 septembrie 2004 SA N 370/2004, Franța – *Aide à la restructuration de la société Imprimerie nationale*.

(109) În cazul de față, operatorii de platforme de televiziune digitală terestră beneficiază de faptul că societățile private de radiodifuziune primesc compensații pentru furnizarea de servicii de difuzare simultană prin televiziunea digitală terestră și că vor continua să utilizeze această platformă. Prin urmare, orice compensație acordată radiodifuzorilor pentru difuzarea simultană determină perpetuarea acestui avantaj, întrucât radiodifuzorii plătesc operatorii de platforme de televiziune digitală terestră pentru transmiterea simultană a programelor lor în benzile de 800 MHz și de 700 MHz în timpul perioadei de tranziție.

(110) Întrucât măsura garantează radiodifuzorilor beneficiile care rezultă din furnizarea de servicii de difuzare simultană și având în vedere avantajul suplimentar pentru operatorii de platforme de televiziune digitală terestră sub formă de venituri garantate, Comisia concluzionează că operatorii de platforme de televiziune digitală terestră sunt beneficiari indirecți ai măsurii.

4.1.3. *Selectivitatea măsurii*

(111) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din tratat, pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să fie specifică sau selectivă, în sensul că favorizează numai anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri.

(112) Măsura în cauză este selectivă, întrucât aceasta vizează în mod specific întreprinderile private care operează în prezent în sectorul serviciilor de difuzare a programelor de televiziune prin tehnologia televiziunii digitale terestre. Ca urmare, măsura contestată aduce beneficii numai societăților care își desfășoară activitatea pe platforma de televiziune digitală terestră, comparativ cu alte întreprinderi care operează pe platforme alternative, cum ar fi cele prin satelit sau prin cablu.

(113) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura care prevede compensații pentru costurile suplimentare suportate datorită obligației de difuzare simultană constituie o măsură selectivă în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.

4.1.4. *Denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre*

(114) Măsurile de stat intră sub incidența articolului 107 alineatul (1) din tratat în cazul în care acestea denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri și afectează schimburile comerciale dintre statele membre. În conformitate cu jurisprudența instanțelor Uniunii, conceptul de „impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre" este legat de noțiunea de denaturare a concurenței, ambele fiind adesea legate în mod indisolubil. În acest sens, instanța a afirmat că „cele două condiții pentru aplicarea articolului 107 alineatul (1) din tratat, și anume existența unui impact asupra schimburilor comerciale între statele membre și denaturarea concurenței, sunt, de regulă legate în mod indisociabil. În special, în cazul în care ajutorul financiar acordat de stat consolidează poziția unei întreprinderi în comparație cu alte întreprinderi care concurează în schimburile comerciale din cadrul UE, se consideră că acestea din urmă sunt afectate de ajutorul în cauză" ([73]).

(115) De asemenea, în conformitate cu jurisprudența *Philip Morris* ([74]), se prezumă că există un impact asupra schimburilor comerciale atunci când ajutorul acordat de stat consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alți concurenți în cadrul comerțului de pe teritoriul UE.

(116) Astfel cum s-a explicat anterior, măsura favorizează radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre și, indirect, operatorii de platforme de televiziune digitală terestră. Beneficiarii măsurii contestate intră în concurență cu alți furnizori alternativi (satelit, cablu, televiziune prin internet) care nu beneficiază de finanțare de stat. Prin urmare, măsura va conduce la denaturări ale concurenței între radiodifuzori și între operatorii de platforme.

(117) Comisia consideră că piețele pentru radiodifuziunea comercială și exploatarea rețelelor de difuzare a programelor de televiziune sunt deschise concurenței în UE ([75]).

(118) Radiodifuzorii sunt prezenți pe piața de publicitate și achiziționează drepturi de conținut la nivel transfrontalier, concurând cu întreprinderi din alte state membre. Piețele spaniole pentru radiodifuziune și exploatarea rețelelor de televiziune găzduiesc, de asemenea, actori străini (de exemplu, furnizori de conținut și agenții de publicitate).

(119) Operatorii de platforme concurează la nivel transfrontalier între ei, precum și cu alți operatori de platforme de comunicații electronice.

([73]) Hotărârea din 4 aprilie 2001, *Regione Friuli Venezia Giulia/Comisia*, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, punctul 41.
([74]) Hotărârea din 17 septembrie 1980, *Phillip Morris/Comisia*, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, punctul 11.
([75]) A se vedea notele de subsol 56 și 57.

(120) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsura denaturează concurența și are impact asupra schimburilor comerciale între statele membre în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.

4.1.5. *Concluzii privind existența ajutorului*

(121) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că măsura întrunește criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din tratat și trebuie să fie considerată ajutor de stat în sensul articolului menționat.

4.2. **Evaluarea compatibilității**

4.2.1. *Considerații generale*

(122) Începând din 2002, Comisia a sprijinit în mod activ digitalizarea serviciilor de radiodifuziune în UE. „Planul de acțiune eEuropa 2005" ([76]), „inițiativa i2010" ([77]), Comunicarea privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală, precum și angajamentul Comisiei de a încheia în 2012 procesul de eliminare progresivă a transmisiilor analogice în UE reprezintă dovezi clare cu privire la strategia Comisiei în acest sens.

(123) Cu toate acestea, conștientă fiind de riscurile asociate procesului de digitalizare, Comisia a subliniat în repetate rânduri că reglementarea în domeniu nu ar trebui nici să impună, nici să facă discriminări în favoarea utilizării unei platforme digitale specifice, ci să respecte principiul neutralității tehnologice. Aceasta înseamnă că fiecare platformă ar trebui să concureze în funcție de capacitățile sale, în special capacitatea sa de a oferi beneficii maxime pentru consumatori.

(124) În concordanță cu abordarea generală privind utilizarea ajutorului pentru a depăși un anumit eșec de pe piață sau pentru a asigura coeziunea socială sau regională ([78]), Comunicarea Comisiei privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală stipulează că, în domeniul specific al digitalizării, intervenția publică ar fi justificată în două situații: în primul rând, dacă este în joc interesul general și, în al doilea rând, în cazul unei eșec al pieței, mai precis atunci când forțele de pe piață nu produc rezultate în materie de bunăstare colectivă. Se precizează, de asemenea, că, în orice caz, intervenția publică ar trebui să fie susținută de o analiză solidă a pieței. Comunicarea indică, de asemenea, că tranziția către radiodifuziunea digitală reprezintă o provocare industrială majoră care trebuie condusă de către piață. În principiu, fiecare rețea ar trebui să concureze în funcție de propriile sale atuuri. Pentru a proteja acest principiu, orice intervenție publică ar trebui să fie neutră din punct de vedere tehnologic ([79]).

(125) Comisia a aplicat normele privind ajutorul de stat în acest sector în mai multe decizii, pe baza principiilor din Comunicarea privind trecerea la tehnologia digitală ([80]).

(126) În Spania, guvernul central a coordonat tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală și, în realitate, a sprijinit platforma de televiziune digitală terestră în detrimentul platformelor alternative ([81]).

([76]) Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Planul de acțiune eEurope 2005: o societate informațională pentru toți". COM(2002) 263 final.

([77]) Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „i2010 – O societate informațională europeană pentru creștere și ocuparea forței de muncă". COM(2005) 229 final.

([78]) A se vedea, de exemplu, Planul de acțiune privind ajutoarele de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat în perioada 2005-2009. COM(2005) 107 final, p. 4.

([79]) Această abordare a fost confirmată de Tribunal prin hotărârile din 26 noiembrie 2015, *Spania/Comisia*, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891; *Țara Bascilor și Itelazpi/Comisia*, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902; *Galicia/Comisia* și *Retegal/Comisia*, T-463/13 șiT-464/13, ECLI:EU:T:2015:901; *Catalonia și CTTI/Comisia*, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900; *Navarra/Comisia*, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899; și, în final, *Abertis Telecom și Retevisión/Comisia*, și T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898.

([80]) A se vedea, printre altele, N622/03 *Digitalisierungsfonds* – Austria (JO C 228, 17.9.2005, p. 11); Decizia 2006/513/CE a Comisiei din 9 noiembrie 2005 privind ajutorul de stat pe care Republica Federală Germania l-a pus în aplicare pentru introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Berlin-Brandenburg – Germania (JO L 200, 22.7.2006, p. 14); Decizia 2007/258/CE a Comisiei din 20 decembrie 2006 privind măsura C 24/2004 (ex NN 35/2004) pusă în aplicare de Suedia pentru introducerea televiziunii digitale terestre (JO L 112, 30.4.2007, p. 77); Decizia 2007/374/CE a Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind ajutorul de stat C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) instituit de Republica Italiană pentru achiziția subvenționată a decodoarelor digitale (JO L 147, 8.6.2007, p. 1); N270/06 Subvenții pentru decodoarele digitale cu API – Italia (JO C 80, 13.4.2007, p. 1); N107/07 Subvenții pentru IdTV – Italia (JO C 246, 20.10.2007, p. 1); Decizia 2008/708/CE a Comisiei din 23 octombrie 2007 privind ajutorul de stat C 34/06 (ex N 29/05 și ex CP 13/04), pe care Republica Federală Germania intenționează să îl utilizeze pentru introducerea televiziunii terestre digitale (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia (JO L 236, 3.9.2008, p. 10); SA.28685 *Captación de Televisión Digital en Cantabria* – Spania (JO C 119, 24.4.2012, p. 1); N671b/2009 – Trecerea la tehnologia digitală în Slovacia (JO C 39, 8.2.2011, p. 1).

([81]) A se vedea nota de subsol 21.

4.2.2. *Evaluarea compatibilității în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din tratat*

(127) Articolul 107 alineatul (2) litera (b) din tratat prevede că ajutoarele destinate „reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente excepționale" sunt compatibile cu piața internă. În cazul de față, autoritățile spaniole susțin că eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital ar trebui considerată drept un eveniment extraordinar.

(128) Cu toate acestea, atunci când analizează excepțiile de la principiul general prevăzut la articolul 107 alineatul (1) din tratat, conform căruia ajutorul de stat este incompatibil cu piața comună, instanțele UE susțin că noțiunea de „eveniment excepțional" menționată la articolul 107 alineatul (2) litera (b) din tratat trebuie să fie interpretată restrictiv ([82]). Până în prezent, instanțele UE au acceptat ca evenimente excepționale războaie, tulburări interne sau greve și, cu anumite rezerve și în funcție de amploare, accidente nucleare sau industriale și incendii majore, care provoacă daune la scară largă ([83]). Dimpotrivă, instanțele UE nu iau în considerare în acest sens orice evenimente previzibile sau neprevizibile ale căror riscuri sunt suportate, de regulă, de întreprinderi ([84]). Același lucru este valabil, de asemenea, pentru evenimente care au la bază erori politice, antreprenoriale sau de altă natură, sau evenimente care antrenează riscuri antreprenoriale normale sau alte riscuri legate de o întreprindere.

(129) Decizia autorităților spaniole de a elibera banda de frecvențe a dividendului digital a necesitat realocarea spectrului, cu impact asupra obligațiilor societăților care își desfășoară activitatea în sectorul radiodifuziunii. Cu toate acestea, întrucât obligațiile respective rezultă fără îndoială din măsuri de reglementare, acestea nu pot fi considerate evenimente excepționale. Astfel cum s-a discutat mai sus, îndatoririle și costurile legate de obligațiile juridice sunt suportate în mod normal de întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul respectiv și sunt incluse, prin natura lor, în bugetele întreprinderilor respective ([85]).

(130) Prin urmare, Comisia nu împărtășește punctul de vedere potrivit căruia măsura vizează compensarea costurilor suportate în urma unor evenimente excepționale și, prin urmare, nu consideră că măsura este compatibilă în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din tratat.

4.2.3. *Evaluarea compatibilității în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat*

(131) Articolul 107 alineatul (3) litera (c) din tratat stipulează că „ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun" pot fi considerate compatibile cu piața internă.

(132) Pentru ca ajutorul să fie compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c), Comisia pune în balanță efectele pozitive și cele negative ale ajutorului. Prin aplicarea testului comparativ, Comisia analizează următoarele întrebări:

1. Vizează măsura de ajutor un obiectiv bine definit de interes comun (prin urmare, vizează ajutorul propus remedierea unui eșec al pieței sau un alt obiectiv)?

2. Este ajutorul bine conceput, astfel încât să îndeplinească obiectivul de interes comun? În special:

   (a) Este măsura de ajutor un instrument adecvat, mai precis există alte instrumente mai adecvate?

   (b) Are loc un efect de stimulare, de exemplu modifică ajutorul comportamentul societăților?

   (c) Este măsura de ajutor proporțională, și anume poate fi obținută aceeași schimbare de comportament cu un ajutor mai mic?

3. Sunt limitate denaturările concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv?

([82]) A se vedea, printre altele, hotărârea din 11 noiembrie 2004, *Spania/Comisia*, C-73/03, ECLI:EU:C:2004:711, punctul 37; hotărârea din 23 februarie 2006, *Atzeni/Regione autonoma della Sardegna*, C-346/03 și C-529/03, ECLI:EU:C:2006:130, punctul 79; hotărârea din 14 iulie 2011, *Comisia/Italia*, C-303/09, ECLI:EU:C:2011:483, punctul 7; și hotărârea din 25 iunie 2008, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Comisia*, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, punctul 52.

([83]) A se vedea, de exemplu, hotărârea din 12 noiembrie 2008, *Cantieri Navali Termoli SpA/Comisia*, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, punctul 59.

([84]) A se vedea hotărârea din 12 noiembrie 2008, *Cantieri Navali Termoli SpA/Comisia*, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, punctul 81.

([85]) A se vedea hotărârea din 25 iunie 2008, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Comisia*, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, punctul 66.

(133) Pe lângă testul comparativ, Comunicarea Comisiei privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală stabilește criterii care trebuie să fie respectate la plata subvențiilor în cadrul procesului de trecere la tehnologia digitală; în special, măsurile naționale trebuie să respecte principiul neutralității tehnologice ([86]).

(134) Respectarea principiului neutralității tehnologice, astfel cum este prevăzut în comunicarea Comisiei menționată mai sus, atunci când se evaluează legalitatea ajutorului de stat a fost confirmată, de asemenea, de instanțele UE ([87]).

(135) Comisia este de opinie că principiul neutralității tehnologice este relevant, de asemenea, în ceea ce privește eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital. Luarea în considerare a acestui aspect va face parte din evaluarea cazului de față.

A. **Obiectiv de interes comun**

Ajutorul este în conformitate cu politica Uniunii în domeniul dividendului digital

(136) Comisia a recunoscut importanța dividendului digital în prima sa Comunicare privind dividendul digital ([88]), în care a afirmat că dividendul digital trebuie să fie analizat din perspectiva sensului cel mai larg al echilibrului global între cerere și ofertă în materie de spectru de frecvențe radio și a subliniat necesitatea ca Europa să asigure cea mai bună utilizare posibilă pentru dividendul digital. Promovarea utilizării coordonate a dividendului digital a fost aprofundată în continuare în Comunicarea privind dividendul digital, sursă de beneficii sociale și creștere economică ([89]).

(137) Eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital reprezintă un factor important care contribuie la realizarea obiectivelor Agendei digitale pentru Europa ([90]), care constituie una dintre inițiativele emblematice ale Strategiei Europa 2020 ([91]). Unul dintre obiectivele Agendei digitale pentru Europa este de a asigura acoperirea universală cu servicii în bandă largă la viteze din ce în ce mai mari, drept pentru care s-a propus utilizarea anumitor frecvențe din banda dividendului digital pentru serviciile în bandă largă pe suport radio ([92]). În această privință, Decizia nr. 243/2012/UE prevede că toate statele membre trebuie să pună la dispoziție banda de 800 MHz pentru comunicațiile electronice, începând cu data de 1 ianuarie 2013. Comisia a fost autorizată să acorde derogări până în 2015, în cazul în care există circumstanțe excepționale la nivel național sau local.

(138) Având în vedere considerațiile de mai sus, se poate concluziona că măsura contribuie la îndeplinirea unui obiectiv de politică bine definit.

([86]) A se vedea, în special, secțiunea 2.1.3.

([87]) A se vedea, de exemplu, hotărârea din 15 iunie 2010 *Mediaset/Comisia*, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233. Această hotărâre prevede, la punctul 127, că ajutorul acordat „consumatorilor nu justifică discriminarea dintre diferitele platforme, în măsura în care nu este necesară orientarea consumatorilor către o platformă digitală”. Hotărârea a fost confirmată de Curtea de Justiție în hotărârea sa din 28 iulie 2011, *Mediaset/Comisia*, C-403/10, ECLI:EU:C:2011:533. A se vedea, de asemenea, hotărârea din 15 septembrie 2011, *Germania/Comisia*, C-544/09, ECLI:EU:C:2011:584, în cadrul căreia Curtea a afirmat, la punctul 80, că, în cauza respectivă, nu s-a demonstrat că sprijinirea unei tehnologii în detrimentul alteia a fost necesară pentru a rezolva o problemă structurală. În plus, în hotărârea din 6 octombrie 2009, *Germania/Comisia*, T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387, în cauza *DVB-T – Berlin/Brandebourg*, Curtea a abordat subiectul neutralității tehnologice la punctul 69 și a specificat că ar trebui să se țină seama de toate platformele de transmisie, de exemplu cablu, satelit sau rețele terestre, la trecerea de la radiodifuziunea analogică la cea digitală. Recent, în hotărârile din 26 noiembrie 2015, *Spania/Comisia*, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891; *Țara Bascilor* și *Itelazpi/Comisia*, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902; *Galicia/Comisia* și *Retegal/Comisia*, T-463/13 și T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901; *Catalonia* și *CTTI/Comisia*, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900; *Navarra/Comisia*, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899; și, în final, *Abertis Telecom* și *Retevisión/Comisia*, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898, Curtea a respins toate acțiunile și a confirmat decizia Comisiei SA.28599 privind instalarea televiziunii digitale terestre în Spania. Curtea a constatat, în special, că, în decizia sa, Comisia a considerat în mod corect că măsurile în cauză nu pot fi considerate ajutoare de stat compatibile cu piața internă, mai ales întrucât acestea nu au respectat principiul neutralității tehnologice.

([88]) COM(2007) 700 final.

([89]) COM(2009) 586 final.

([90]) COM(2010) 245 final/2.

([91]) COM(2010) 2020 final.

([92]) „O politică europeană ambițioasă în domeniul spectrului de frecvențe trebuie, pe lângă asigurarea radiodifuzării, să promoveze gestionarea eficientă a spectrului prin impunerea utilizării anumitor frecvențe din dividendul digital pentru banda largă wireless până la o dată prestabilită, ceea ce va permite o mai mare flexibilitate (și totodată negocierea spectrului de frecvențe) și va stimula competitivitatea și inovarea.”

Disfuncționalitatea pieței

(139) În Planul său de acțiune privind ajutoarele de stat ([93]), Comisia își explică strategia generală de abordare a ajutoarelor de stat care vizează creșterea economică durabilă, competitivitatea și coeziunea. Acesta indică faptul că statele membre pot utiliza ajutorul de stat pentru a depăși o anumită disfuncționalitate a pieței sau pentru a asigura coeziunea socială sau regională. Cu toate acestea, în astfel de cazuri trebuie să se demonstreze că ajutorul este un instrument adecvat pentru abordarea problemei, că este limitat la minimul necesar și că nu denaturează în mod nejustificat concurența.

(140) Autoritățile spaniole au argumentat că măsura remediază o disfuncționalitate a pieței de pe piața comunicațiilor electronice, și anume insuficiența frecvențelor din spectru disponibile pentru furnizarea adecvată de servicii de comunicații electronice, în special pentru dezvoltarea aplicațiilor de nouă generație (4G) pentru serviciile pe suport radio în bandă largă. Acest deficit a fost deja recunoscut de Comisie în comunicarea sa privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală și, prin urmare, aceasta a recomandat în 2009 eliberarea benzii de frecvențe de 800 MHz, care este foarte potrivită pentru serviciile de comunicații electronice.

(141) Eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital prezintă similarități cu trecerea la tehnologia digitală, în care frecvențele terestre analogice au trebuit să fie eliberate și difuzarea a migrat către frecvențele terestre digitale. Comisia a recunoscut, în cazurile de trecere la tehnologia digitală ([94]), că poate apărea o disfuncționalitate a pieței, de exemplu, dacă actorii de pe piață nu reușesc să se pună de acord asupra unui calendar comun de trecere de la o bandă la cealaltă (problemă de coordonare) sau dacă actorii de pe piață nu țin seama de efectele pozitive ale acestui proces asupra societății în ansamblu deoarece nu au stimulente adecvate în acest sens (externalități pozitive).

(142) Externalitățile pozitive obținute prin eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital sunt direcționate către operatorii de comunicații electronice, precum și către economie în general și nu în mod specific către radiodifuzori.

(143) În această privință, trebuie amintit că măsura este destinată să ofere compensații radiodifuzorilor privați pentru costurile suplimentare suportate ca urmare a obligației de difuzare simultană.

(144) Prin urmare, în scopul evaluării ajutorului de stat, problema disfuncționalității pieței se referă la continuitatea serviciilor furnizate de radiodifuzorii privați.

(145) În acest sens, trebuie remarcat faptul că, spre deosebire de radiodifuzorii publici, radiodifuzorii privați nu au o misiune de serviciu public.

(146) Este necesar, de asemenea, să se țină seama de faptul că, inclusiv în cazul în care radiodifuzorii nu ar realiza difuzarea simultană, acestea tot ar fi obligate să-și transfere canalele către noi frecvențe, ceea ce ar conduce la o pierdere considerabilă de public până la adaptarea tuturor antenelor. Cu alte cuvinte, pierderea de public constituie o motivație comercială solidă pentru ca radiodifuzorii să efectueze difuzarea simultană, chiar și în lipsa unei obligații juridice în acest sens. De fapt, în cazul în care radiodifuzorii s-ar angaja într-o astfel de acțiune, aceștia vor urmări ca perioada de difuzare simultană să fie cât mai redusă posibil, asigurându-și, în același timp, cel mai mare număr posibil de telespectatori la sfârșitul acestei perioade și aliniindu-și interesele cu cele ale autorităților spaniole, fără a fi nevoie de finanțare publică. Acest lucru este confirmat de faptul că, între timp, trecerea către banda de 700 MHz a fost deja realizată și radiodifuzorii privați au plătit deja costurile presupuse de difuzarea simultană ([95]).

(147) În plus, autoritățile spaniole au eliminat între timp obligația radiodifuzorilor privați privind difuzarea simultană prin Decretul regal 805/2014 ([96]), confirmând astfel raționamentul Comisiei din decizia de inițiere a procedurii conform căruia pierderea de public constituie o motivație comercială solidă pentru ca radiodifuzorii să realizeze difuzarea simultană și/sau difuzarea simultană poate să nu fie necesară și/sau aceasta poate fi finanțată de către radiodifuzori.

(148) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că nu s-a stabilit existența unei disfuncționalități a pieței. Niciun alt obiectiv bine definit de interes comun nu a fost susținut de autoritățile spaniole sau de părțile interesate.

([93]) COM(2005) 107 final.
([94]) A se vedea nota de subsol 80.
([95]) Pe baza informațiilor primite în luna septembrie 2015 din partea autorităților spaniole.
([96]) Decretul regal 805/2014 din 19 septembrie 2014 prin care se aprobă Planul tehnic național privind televiziunea digitală terestră și se reglementează anumite aspecte ale eliberării benzii de frecvențe a dividendului digital.

(149) În lipsa unui obiectiv bine definit de interes comun, măsura nu este compatibilă cu piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

(150) Cu toate acestea, celelalte elemente ale testului comparativ (descrise mai sus) vor fi examinate în continuare. Astfel cum se va arăta, acestea sunt, de asemenea, defavorabile ideii de compatibilitate a măsurii cu piața internă.

B. **Ajutor bine elaborat**

Ajutorul este un instrument adecvat

(151) Autoritățile publice dispun de diferite mijloace pentru a gestiona eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital. În cazul de față, autoritățile spaniole au decis să impună o obligație de difuzare simultană și să compenseze costurile suplimentare care rezultă din această obligație pentru radiodifuzorii din domeniul televiziunii digitale terestre.

(152) Mai precis, autoritățile spaniole au prevăzut în Decretul regal 365/2010 o realocare a frecvențelor și calendarul acesteia. Decretul regal a impus radiodifuzorilor obligația de a-și difuza canalele de televiziune simultan pe noua și pe vechea bandă de frecvență (și anume, banda de 800 MHz și, respectiv, cea de 700 MHz) până în momentul în care li se vor atribui multiplexuri definitive ([97]) în banda de frecvență mai joasă de 700 MHz, și anume până când numărul de echipamente de infrastructură de recepție (antene de radiodifuziune) adecvate pentru noile multiplexuri va fi același ca pentru multiplexurile anterioare (atribuite în etapa de trecere la tehnologia digitală). Ulterior, în Legea privind economia durabilă, autoritățile spaniole au recunoscut dreptul radiodifuzorilor la compensații financiare pentru costurile legate de difuzarea simultană.

(153) Cu toate acestea, obligația de reglementare în sine era suficientă pentru atingerea obiectivului dorit, și anume pentru a asigura difuzarea simultană pe mai multe frecvențe pe parcursul unei perioade de tranziție. Într-adevăr, astfel cum se explică în considerentul 147, evoluția pieței în zona I a arătat autorităților spaniole că nici măcar obligația juridică de difuzare simultană nu era necesară pentru a asigura un proces lin de eliberare a benzii de frecvențe a dividendului digital. Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că măsura nu este un instrument adecvat.

Efectul de stimulare și necesitatea

(154) În ceea ce privește efectul de stimulare și necesitatea măsurii, este necesar să se examineze dacă radiodifuzorii privați ar decide în mod spontan să difuzeze simultan pe ambele benzi de frecvență și dacă ar face acest lucru în același interval de timp, fără ajutor de stat.

(155) Autoritățile spaniole au continuat să susțină pe parcursul procedurii oficiale de investigare că radiodifuzorii privați nu vor fi de acord cu difuzarea simultană: acestea au finanțat deja trecerea costisitoare de la radiodifuziunea analogică la cea digitală și au soluționat problemele apărute în procesul de tranziție, de exemplu interferențele de pe canalele digitale terestre care le-au fost atribuite inițial; în plus, acestea nu ar obține niciun beneficiu suplimentare prin deplasarea către o altă bandă de frecvențe.

(156) În pofida afirmațiilor de mai sus, nu s-a demonstrat în mod corespunzător că radiodifuzorii s-ar opune difuzării simultane în absența ajutorului. În fapt, comportamentul lor pe piață a dovedit contrariul.

(157) În opinia Comisiei, obligația radiodifuzorilor, prevăzută în licențele acestora, de a furniza un serviciu neîntrerupt și de calitate implică autofinanțarea difuzării simultane în mod temporar ([98]). În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a considerat, în această privință, că impunerea obligației de a asigura difuzarea simultană pentru radiodifuzorii pe cheltuiala acestora prin intermediul unui act de reglementare pare să fie suficientă pentru a asigura o bună eliberare a benzii de frecvențe a dividendului digital. Faptul că până și această obligație explicită a fost eliminată ulterior, astfel cum se explică în considerentul 147, nu face decât să dovedească faptul că angajamentul radiodifuzorilor privați de a asigura continuitatea serviciului, în conformitate cu licențele lor, necesită autofinanțarea difuzării simultane și că, în orice caz, acestea au suficiente motivații individuale pentru a presta serviciul în cauză și, prin urmare, că măsura nu este necesară.

([97]) În cadrul procesului de trecere de la radiodifuziunea analogică la cea digitală, Spania a alocat radiodifuzorilor multiplexurilor de tranziție (etapa I). După eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital, acestora le-au fost alocate multiplexuri definitiv (etapa II).

([98]) În mod evident, acest lucru nu a împiedicat autoritățile spaniole să impună radiodifuzorilor să emită pe ambele benzi de frecvență până la alocarea definitivă a multiplexurilor în banda de 700 MHz în vederea asigurării unei bune eliberări a benzii de frecvențe a dividendului digital.

(158) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că autoritățile spaniole nu au putut să demonstreze efectul stimulativ și necesitatea măsurii.

Proporționalitate

(159) În contextul unei comparații, este important să se evalueze dacă măsura adoptată de către autorități este proporțională cu necesitatea de a depăși o disfuncționalitate a pieței și de a proteja concurența pe piață. În ceea ce privește proporționalitatea, în decizia sa privind *DVB-T Brandenburg* ([99]), Comisia a considerat necesar să compare măsura adoptată cu posibile alternative: „Reglementarea nu ar trebui nici să impună, nici să facă discriminări în favoarea utilizării unei platforme digitale specifice, precum cablul, satelitul, televiziunea terestră sau DSL, ci să respecte principiul neutralității tehnologice. Astfel cum se menționează în Directiva-cadru, aceasta nu împiedică un stat membru să adopte măsuri proporționale pentru promovarea anumitor servicii specifice, atunci când acest lucru este justificat, de exemplu televiziunea digitală ca mijloc de creștere a eficienței spectrului radio. Aceasta înseamnă că fiecare platformă ar trebui, în principiu, să intre în competiție pe cont propriu, dar că intervențiile care vizează corectarea deficiențelor pieței care sunt specifice unei platforme pot fi avute în vedere. În final, ar trebui să domine platforma care oferă cele mai mari beneficii consumatorilor". Comisia a concluzionat în acest caz că ajutorul nu era nici necesar, nici proporțional.

(160) În cazul de față, Comisia ia notă de faptul că măsura se limitează la acoperirea unor cheltuieli extraordinare pe care radiodifuzorii privați vor trebui să le suporte datorită obligației de difuzare simultană, care intră în domeniul de aplicare a obligației lor de acoperire în proporție de 96 % a zonei I. Valoarea compensației este stabilită astfel încât să acopere exclusiv costurile asociate obligației de difuzare simultană.

(161) Guvernul spaniol a intenționat să compenseze în proporție de 100 % cheltuielile suplimentare legate de difuzare simultană. Autoritățile spaniole au susținut că o compensare a 100 % din costurile suplimentare era necesară din cauza situației financiare a radiodifuzorilor, care au finanțat trecerea la tehnologia digitală prin mijloacele proprii. În plus, acestea au declarat că, fără finanțare prin măsura pusă în aplicare, anumiți radiodifuzori locali ar fi dat faliment. Cu toate acestea, autoritățile spaniole nu au prezentat dovezi suficient de convingătoare pentru a justifica sprijinul într-o astfel de măsură.

(162) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a considerat că nu a fost posibil, de asemenea, să se excludă că posibilul eșec al pieței ar fi putut fi remediat cu un ajutor mai scăzut, fie vizând numai întreprinderile care pot dovedi necesitatea sprijinului, fie prin scurtarea perioadei de difuzare simultană. Cu toate acestea, o astfel de abordare nu a fost luată în considerare de către autoritățile spaniole de la început.

(163) Autoritățile spaniole nu au furnizat dovezi convingătoare, în special un studiu privind costurile, care să arate că alegerea de a realoca multiplexurile din banda de 800 MHz către o altă bandă de frecvențe terestre a fost cea mai puțin costisitoare și cea mai rapidă soluție pentru eliberarea benzii de frecvențe a dividendului digital.

(164) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că autoritățile spaniole nu au putut să demonstreze că măsura în cauză ar fi proporțională și limitată la minimul necesar.

Neutralitate tehnologică

(165) Comisia a subliniat în mai multe rânduri importanța neutralității tehnologice în tranziția către radiodifuziunea digitală. În Comunicarea sa privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală, Comisia și-a exprimat intenția de a acționa în conformitate cu „spiritul noului cadru de reglementare a comunicațiilor electronice, care este bazat pe inițiativa pieței și neutralitatea tehnologică" ([100]). Prin urmare, orice intervenție a statelor membre ar trebui să evite denaturarea nejustificată a concurenței între platforme, cu scopul de a permite fiecărei platforme să concureze „pe cont propriu" în „condiții de concurență echitabile".

([99]) Decizia 2006/513/CE a Comisiei din 9 noiembrie 2005 privind ajutorul de stat pe care Republica Federală Germania l-a pus în aplicare pentru introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Berlin-Brandenburg (JO L 200, 22.7.2006, p. 14).

([100]) Secțiunea 2.1.3.

(166) În aceeași ordine de idei, articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([101]) obligă statele membre să se asigure că toate tipurile de tehnologie utilizată pentru comunicațiile electronice pot fi folosite în benzile de frecvențe radio, declarate disponibile pentru servicii de comunicații electronice în planul național de alocare a frecvențelor, în conformitate cu dreptul Uniunii. Este adevărat că această dispoziție permite statelor membre să prevadă restricții proporționale și nediscriminatorii în ceea ce privește tipurile de tehnologii de acces fără fir sau de rețele de comunicații radio utilizate pentru servicii de comunicații electronice, atunci când acest lucru este necesar pentru a asigura, între altele, (c) calitatea tehnică a serviciului sau (f) îndeplinirea unui obiectiv de interes general, cum ar fi evitarea utilizării ineficiente a frecvențelor radio sau pentru motive de securitate. Cu toate acestea, în cazul de față, autoritățile spaniole nu au susținut și nici nu au demonstrat faptul că măsura ar justifica o excepție de la principiul neutralității tehnologice pentru aceste motive.

(167) Dimpotrivă, autoritățile spaniole au argumentat că măsura este neutră din punct de vedere tehnologic, în sensul că societățile private de radiodifuziune sunt libere să aleagă orice platforme tehnologice disponibile pentru furnizarea difuzării simultane. Acest argument a fost verificat de către Comisie în cursul procedurii oficiale de investigare, constatându-se că un astfel de scenariu este împiedicat de actualele licențe, care impun radiodifuzorilor privați utilizarea tehnologiei TDT pentru a asigura o acoperire geografică de 96 % în zona I.

(168) Deciziile Comisiei în domeniul ajutoarelor de stat pentru tranziția digitală confirmă această abordare. În deciziile sale în cazurile *DVB-T-Berlin Brandenburg* ([102]) și Decodoare digitale ([103]), confirmate de Tribunal ([104]), precum și în deciziile sale împotriva Spaniei privind instalarea TDT în zona II ([105]), confirmată de Tribunal ([106]), Comisia a arătat că: (1) tehnologia TDT nu este superioară altor tehnologii; (2) în cazul în care a fost oferit ajutor acestei platforme, aceasta ar constitui o excepție nejustificată de la principiul neutralității tehnologice; și (3) o discriminare și încălcare a principiului neutralității tehnologice împiedică declararea unei anumite măsuri ca fiind compatibilă cu piața internă.

(169) Astfel cum s-a explicat mai sus, radiodifuzorii privați efectuează plăți pentru transmiterea conținuturilor lor către operatorii de platforme de televiziune digitală terestră, care, prin urmare, beneficiază în mod indirect de măsura în cauză. În consecință, respectarea principiului neutralității tehnologice trebuie să fie examinată în raport cu operatorii de platforme.

(170) În Spania, din punct de vedere tehnologic, alegerea a fost făcută chiar la începutul procesului administrativ, atunci când a fost aprobat Decretul regal 365/2010. Chiar dacă decretul regal s-a bazat exclusiv pe realocarea la o bandă de frecvențe terestre mai joasă și, în special, transferul emisiunilor de televiziune terestră digitală la frecvențe inferioare benzii de 800 MHz până la sfârșitul anului 2014, abia la adoptarea legii privind economia durabilă în 2011 a avut loc eliberarea acestei benzi pentru operatorii de telecomunicații, iar compensarea financiară a costurilor legate de difuzarea simultană, în beneficiul exclusiv al platformei TDT și în detrimentul platformelor alternative, a fost consacrată în legislația națională.

(171) Autoritățile spaniole au susținut că măsura se limitează la despăgubiri pentru prejudiciile suferite ca urmare a realocării frecvențelor terestre. Alte platforme (de exemplu, prin satelit, cablu, IPTV etc.) nu sunt afectate, întrucât acestea nu trebuie să facă schimbarea de canale necesară pentru eliberarea benzii dividendului digital, prin urmare măsura compensatorie nu este necesară pentru acestea. Acestea au susținut, de asemenea, că nu este adecvat să transmită prin satelit programe locale și regionale în același mod ca platforma TDT și au adăugat că unele conținuturi premium achiziționate de către radiodifuzori nu pot fi difuzate decât pe teritoriul spaniol sau chiar numai prin intermediul radiodifuziunii terestre.

(172) Cu privire la aceste argumente, Comisia observă că, la nivelul operatorilor de platforme, există diferite platforme de transmisie care ar putea oferi soluții alternative pentru a remedia lipsa frecvențelor pe piața spaniolă relevantă. În cazul transmisiei prin satelit, de exemplu, nu ar mai fi nevoie să se readapteze spectrul în banda UHF. În plus,

([101]) Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO L 108, 24.4.2002, p. 33).
([102]) Ajutor de stat C 25/2004, DVB-T Berlin Brandenburg.
([103]) Ajutor de stat C 52/2005, Decodoare digitale.
([104]) Hotărârea din 6 octombrie 2009, *Germania/Comisia* în cauza *DVB-T – Berlin/Brandebourg*, T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387; și hotărârea din 15 iunie 2010, *Mediaset/Comisia*, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233.
([105]) A se vedea nota de subsol 21.
([106]) A se vedea nota de subsol 79.

astfel cum rezultă din informațiile furnizate de autoritățile spaniole, acestea nu au efectuat o investigație *ex ante* (printr-o consultare publică sau un studiu contractat prin licitație), invitând părțile interesate să formuleze observații cu privire la aceste aspecte, nici nu au realizat un studiu cost-beneficiu care să compare soluții alternative. De fapt, nu s-a analizat nicio alternativă la realocarea frecvențelor.

(173) În schimb, astfel cum se explică în detaliu în considerentele 179-181, măsura denaturează concurența între diferite platforme (și anume, soluții tehnologice diferite) în cazul în care costurile inerente utilizării unei anumite platforme sunt compensate. Având în vedere faptul că platformele alternative nu presupun costuri similare legate de reafectarea spectrului de frecvențe și nu depind de numărul redus de frecvențe radio în banda UHF, măsura nu sprijină cea mai eficientă soluție tehnologică.

(174) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că autoritățile spaniole nu au reușit să demonstreze că măsura ar fi neutră din punct de vedere tehnologic.

C. **Gradul de denaturare a concurenței și efectul asupra comerțului între statele membre**

(175) Comisia a evaluat o serie de măsuri de stat legate de trecerea la tehnologia digitală ([107]). Aceasta a explicat că statele membre au mai multe posibilități de a acorda finanțare publică pentru trecerea la tehnologia digitală, inclusiv difuzarea simultană, cu condiția că măsurile să nu implice o denaturare inutilă a concurenței între tehnologii sau întreprinderi, să fie proporționale și limitate la minimul necesar. Prin analogie cu trecerea la tehnologia digitală, aceleași condiții ar trebui să se aplice măsurii notificate de autoritățile spaniole.

(176) În cazul de față, întrucât există beneficiari direcți și indirecți ai ajutorului, denaturarea concurenței poate avea loc la diferite niveluri.

Denaturarea concurenței la nivelul radiodifuzorilor privați

(177) Astfel cum s-a concluzionat deja, radiodifuzorii privați care utilizează platforma TDT beneficiază de un avantaj, întrucât aceștia sunt despăgubiți pentru costurile pe care ar trebui să le suporte în mod normal. Măsura afectează comportamentul lor în condiții normale de piață. Într-adevăr, în absența compensării, astfel cum au susținut autoritățile spaniole, unii dintre radiodifuzorii în cauză nu ar fi în măsură să finanțeze difuzarea simultană și ar da faliment, ceea ce ar duce la returnarea licenței care le-a fost acordată. În acest caz, alți radiodifuzori ar putea să solicite licența disponibilă. Cu toate acestea, datorită măsurii în cauză, radiodifuzorii privați din domeniul televiziunii digitale terestre își mențin situația actuală și, de asemenea, puținele licențele terestre, prin urmare măsura împiedică alți radiodifuzori să intre pe piață. Singura concluzie care poate fi dedusă pe baza informațiilor prezentate Comisiei este că măsura protejează poziția operatorilor de piață existenți.

(178) În consecință, măsura denaturează concurența la nivelul difuzorilor privați într-o măsură care contravine interesului comun.

Denaturarea concurenței la nivelul operatorilor de platforme

(179) Prin compensarea costurilor radiodifuzorilor pentru difuzarea simultană prin infrastructura TDT, acestea sunt încurajate să utilizeze în continuare platforma terestră, în loc să ia în considerare dacă trecerea la o altă platformă ar fi în interesul lor. Acest lucru conduce la o denaturare a concurenței la nivel de platforme de transmisie.

(180) În plus, operatorii de TDT din zona I beneficiază de intervenția de reglementare a Planului tehnologic național, care obligă societățile de radiodifuziune să acopere 96 % din populație utilizând platforma TDT. De asemenea, în conformitate cu licențele lor, radiodifuzorii nu sunt autorizați să utilizeze nicio altă platformă alternativă (satelit, cablu sau televiziune prin internet) pentru a asigura acoperirea geografică minimă cerută. În caz contrar, aceștia și-ar pierde licențele. Prin urmare, majoritatea cheltuielilor pentru difuzarea simultană vor fi alocate, de fapt, pentru utilizarea platformei TDT a societății Abertis, având în vedere poziția pe piață a acestei societăți. Acest avantaj este în detrimentul altor platforme tehnologice care concurează pe aceeași piață, cum ar fi tehnologia de comunicații prin satelit.

([107]) A se vedea nota de subsol 80.

(181) În consecință, măsura denaturează concurența la nivelul operatorilor de platforme într-o măsură care contravine interesului comun.

Evaluare

(182) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia concluzionează că avantajul acordat atât serviciilor private de radiodifuziune prin TDT, cât și operatorilor de platforme TDT este în detrimentul altor difuzori privați și al operatorilor de platforme tehnologice alternative care concurează pe aceeași piață și denaturează concurența, la diferite niveluri, într-o măsură care contravine interesului comun.

Concluzie

(183) Se concluzionează că măsura nu este adecvată, necesară, proporțională și neutră din punct de vedere tehnologic și că aceasta denaturează concurența și afectează schimburile comerciale între statele membre într-o măsură care contravine interesului comun.

5. **CONCLUZIE**

(184) Comisia constată că măsura având drept scop compensarea costurilor de difuzare simultană suportate de radiodifuzorii privați în contextul eliberării benzii de frecvențe a dividendului digital nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din tratat și, prin urmare, este incompatibilă cu piața internă.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat notificat de Regatul Spaniei vizând compensarea costurilor de difuzare simultană suportate de radiodifuzorii privați în contextul eliberării benzii de frecvențe a dividendului digital nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din tratat și, prin urmare, este incompatibil cu piața internă. Prin urmare, ajutorul de stat nu trebuie pus în aplicare.

Articolul 2

Regatul Spaniei informează Comisia, în termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, cu privire la măsurile adoptate pentru a se conforma acesteia.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Spaniei.

Adoptată la Bruxelles, 5 august 2016.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei